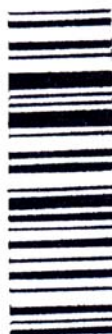

شماره داوطلب
نام خانوادگی و نام

خراسان رضوی
شهر

سروش اندیشه
مؤسسه فرهنگی هنری

کد آزمون : ۱۳۴۳

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود. جمهوری اسلامی ایران
امام خمینی (ره)
وزارت فرهنگ و ارشاد
اسلامی مؤسسه سروش
اندیشه حیات

پاسخنامه آزمون شبیه ساز کنکور

گروه آزمایشی علوم انسانی

نام و نام خانوادگی:				شماره داوطلبی:	
تعداد سوال: ۱۶۰ عدد				مدت پاسخگویی: ۱۶۵ دقیقه	
۱	ریاضی	۲۰	۱	۲۰	۳۰ دقیقه
۲	ادبیات	۳۰	۲۱	۵۰	۳۰ دقیقه
۳	علوم اجتماعی	۱۵	۵۱	۶۵	۱۵ دقیقه
۴	روانشناسی	۱۵	۶۶	۸۰	۱۵ دقیقه
۵	عربی	۲۰	۸۱	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۶	تاریخ و جغرافیا	۲۵	۱۰۱	۱۲۵	۲۵ دقیقه
۷	فلسفه و منطق	۲۰	۱۲۶	۱۴۵	۲۰ دقیقه
۸	اقتصاد	۱۵	۱۴۶	۱۶۰	۱۵ دقیقه

به دانش فزای و به یزدان گرای ، که او باد جان تورا رهنمای (فردوسی)

پاسخنامه تشریحی

۱ گزینه ۲ عدد کوچکتر را x و عدد بزرگتر را $x + 5$ در نظر می‌گیریم، طبق فرض مسئله داریم:

$$\frac{1}{x} + \frac{1}{x+5} = \frac{1}{6} \Rightarrow \frac{x+5+x}{x(x+5)} = \frac{1}{6}$$

$$\Rightarrow \frac{2x+5}{x^2+5x} = \frac{1}{6} \Rightarrow x^2+5x = 12x+30$$

$$\Rightarrow x^2-7x-30=0 \Rightarrow (x-10)(x+3)=0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x-10=0 \Rightarrow x=10 \text{ ق.ق} \\ x+3=0 \Rightarrow x=-3 \text{ غ.ق} \end{cases}$$

$$\text{مجموع ارقام } a = 2+5=7 \Rightarrow a=25 \Rightarrow \text{مجموع دو عدد} = 10+15=25$$

۲ گزینه ۱ ابتدا عبارت‌های رادیکالی را به صورت اعداد توان دار با توان گویا می‌نویسیم:

$$\frac{x^5 \times \sqrt[6]{5^3} \times \sqrt[3]{15^9}}{\sqrt[4]{5^6} \times \left(\frac{3}{5}\right)^{-2}} = 21^5$$

$$\frac{x^5 \times 5^{\frac{1}{2}} \times 5^3 \times 3^3}{5^{\frac{3}{2}} \times 5^2 \times 3^{-2}} = 3^5 \times 5^5$$

$$\Rightarrow x^5 \times \cancel{3^5} \times \cancel{5^5} = \cancel{3^5} \times 5^5 \Rightarrow x=5$$

۳ گزینه ۴

$$2x - a = 10 \rightarrow a = 2x - 10$$

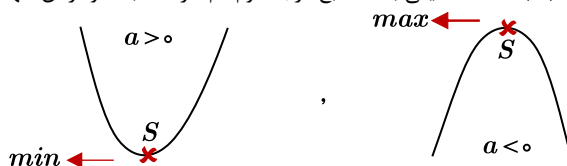
$$y = ax \xrightarrow{a=2x-10} y = (2x-10)x$$

$$\rightarrow y = 2x^2 - 10x \rightarrow x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{10}{4} = \frac{5}{2} = 2,5$$

درسنامه سوال:

تابع درجه دوم - سهمی:

هر تابع به صورت $y = ax^2 + bx + c$ و $a \neq 0$ که a, b, c اعداد حقیقی باشند تابع درجه دوم نام دارد که به نمودار آن سهمی می‌گوییم و به دو صورت زیر است:

$$\rightarrow S = \begin{cases} x_s = -\frac{b}{2a} \\ y_s = f\left(-\frac{b}{2a}\right) \end{cases}$$

۴ گزینه ۳

$$[(q \Rightarrow p) \wedge (p \vee q)] \equiv [\underbrace{(\sim q \vee q)}_{\text{از } p \text{ فاکتور می‌گیریم}} \wedge (p \vee q)] \equiv [p \vee \underbrace{((\sim q \wedge q))}_F]$$

تبدیل شرطی به فصلی

$$\equiv (p \vee F) \equiv p$$

درسنامه سوال:

می‌دانیم که:

$$p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$$

$$\sim q \wedge q \equiv F$$

$$p \vee F \equiv p$$

$$p \vee T \equiv T$$

$$p \wedge F \equiv F$$

۵ گزینه ۳ تمامی گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

۱ گزینه ۱: $\sim(p \vee q) \equiv \sim(\sim p) \wedge \sim q \equiv p \wedge \sim q$

۲ گزینه ۲: $(p \vee \sim q) \equiv \sim p \wedge \sim(\sim q) \equiv \sim p \wedge q$

۳ گزینه ۳: $\sim(\sim p \vee \sim q) \equiv (\sim p) \wedge \sim(\sim q) \equiv p \wedge q$

۴ گزینه ۴: $\sim(p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$

درسنامه سوال:

نقیض ترکیب‌های عطفی و فصلی به صورت‌های زیر هستند:

۱) $\sim(p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$

۲) $\sim(p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$

همچنین نقیض نقیض هر گزاره با خود آن هم‌ارز است:

$\sim(\sim p) \equiv p$

۶ گزینه ۳ برای رسم یک چهارضلعی باید ۴ نقطه از نقاط مشخص شده را به هم وصل کرد. چون قرار است یکی از آن نقاط A باشد پس از میان B و C و D و E و F و G، ۳

نقطه باید انتخاب کنیم که تعداد انتخاب‌ها $\binom{6}{3}$ می‌باشد.

$$\binom{6}{3} = \frac{6!}{3!3!} = \frac{6 \times 5 \times 4 \times 3!}{3!3!} = \frac{6 \times 5 \times 4}{6} = 20$$

درسنامه سوال:

نکته: در انتخاب r شیء از n شیء، اگر یکی از اشیاء قبلاً انتخاب شده باشد تعداد انتخاب‌ها $\binom{n-1}{r-1}$ خواهد بود (یکی از n و یکی از r کم می‌شود).

مثال: از میان ۷ نفر به چند طریق می‌توان ۳ نفر انتخاب کرد طوری که یک فرد موردنظر همواره میان آن‌ها باشد؟

پاسخ: یک نفر قبلاً انتخاب شده پس از ۶ نفر باقی‌مانده ۲ نفر دیگر می‌خواهیم:

$$\binom{6}{2} = \frac{6!}{2!4!} = 15$$

۷ گزینه ۴

$S_1 = \{1, 1, 1, 5, 6, 6\}$

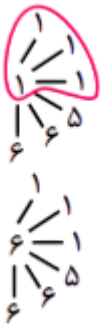
اعداد روی ۶ وجه این تاس به صورت مجموعه زیر است:

در پرتاب ۲ بار این تاس $n(S) = 6 \times 6 = 36$ برآمد وجود دارد که فقط زمانی مجموع اعداد ظاهر شده کمتر از ۴ است که هر دو بار عدد ۱ ظاهر شود و چون روی سه وجه آن عدد ۱ است $n(A) = 3 \times 3 = 9$ خواهد بود.

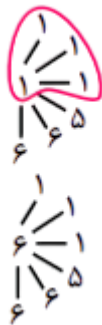
$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{9}{36} = \frac{1}{4}$$

درسنامه سوال:

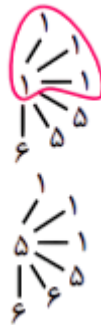
نمودار درختی این آزمایش تصادفی به فهم بهتر مسئله کمک می‌کند. به نمودار زیر توجه کنید:

$n(S) = 6 \times 6 = 36$

$n(S) = 3 \times 3 = 9$

$P(A) = \frac{9}{36} = \frac{1}{4}$

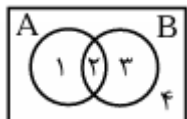
۸ گزینه ۱ با استفاده از رابطه فیثاغورس داریم:

$$(x+5)^2 = (x+3)^2 + (x+4)^2 \rightarrow x^2 + 10x + 25 = x^2 + 6x + 9 + x^2 + 8x + 16 \rightarrow$$

$$x^2 + 10x + 25 = 2x^2 + 14x + 25 \rightarrow x^2 + 4x = 0 \rightarrow x(x+4) = 0 \rightarrow \begin{cases} x = 0 \quad \checkmark \\ x = -4 \quad \times \end{cases}$$

طول ضلع منفی نمی‌شود

۹ گزینه ۱ یکی از روش‌های آسان برای حل این سؤال روش عددگذاری است.

$$A' \cup ((B \cap A) \cap [(B \cup A) \cap B]) = \{3, 4\} \cup \underbrace{(\{2\} \cap \{1, 2, 3\} \cap \{2, 3\})}_{\{2\}}$$

$$= \{2, 3, 4\} \rightarrow (A - B)'$$

۱۰ گزینه ۲

مجموع فراوانی‌ها در تمام گروه‌ها $15 = 3 + 4 + 2 + 4 + 2$ می‌باشد و فراوانی گروه E ، ۳ می‌باشد:

$$E \text{ زاویه گروه} = \frac{3}{15} \times 360 = \frac{1}{5} \times 360 = 72^\circ$$

۱۱ گزینه ۲

با توجه به ضریب x^2 که منفی است شاخه‌های سهمی رو به پایین است و سهمی ماکزیمم دارد یعنی گزینه‌های ۳ و ۴ حذف می‌شود. حال مختصات رأس سهمی را به دست می‌آوریم:

$$y = -x^2 + 6x - 4 \Rightarrow x = -\frac{b}{2a} = \frac{-6}{2(-1)} = 3 \Rightarrow S(3, 5)$$

$$y = -(3)^2 + 6(3) - 4 = -9 + 18 - 4 = 5$$

بنابراین گزینه ۲ صحیح است.

۱۲ گزینه ۲

$$\text{سود} = P(x) = R(x) - C(x) \Rightarrow \Rightarrow P(x) = R(x) - C(x)$$

$$P(x) = -\frac{1}{2}x^2 + 28x - (16x + 40) \Rightarrow P(x) = -\frac{1}{2}x^2 + 12x - 40$$

$$P(x) = -\frac{1}{2}x^2 + 12x - 40 \Rightarrow \text{تعداد کالایی که سود را } \max \text{ می‌کند} = x = -\frac{b}{2a} = \frac{-12}{2(-\frac{1}{2})} = 12$$

$$\text{سود } \max = y = -\frac{1}{2}(12)^2 + 12(12) - 40 = -72 + 144 - 40 = 72 - 40 = 32$$

۱۳ گزینه ۳

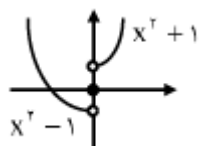
$$f(x) = \begin{cases} |x| \text{Sign}(x) & x \geq 0 \\ 1 - \text{Sign}(-x) & x < 0 \end{cases} \rightarrow f(2) = |2| \text{Sign}(2) = 2 \times 1 = 2$$

$$\rightarrow f(2) + f(-2) = 2 + 0 = 2$$

۱۴ گزینه ۲ با توجه به ضابطه توابع f و g ، ضابطه تابع $f + g$ به صورت زیر است:

$$f(x) = x^2, g(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases} \rightarrow (f+g)(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ x^2 - 1 & x < 0 \end{cases}$$

بنابراین نمودار تابع $f + g$ زمانی که $x > 0$ است شبیه $x^2 + 1$ و زمانی که $x < 0$ است شبیه $x^2 - 1$ و در $x = 0$ مقدار تابع صفر است.

درسنامه سوال:

۱۵ گزینه ۳

$$\underbrace{(p \wedge \sim q)}_T \Rightarrow \underbrace{\sim r}_F \equiv F \Rightarrow P \equiv T, \sim q \equiv T \Rightarrow q = F, \sim r \equiv F \Rightarrow r \equiv T$$

در بین گزینه‌ها، گزینه ۳ نادرست است:

$$\underbrace{P}_T \Rightarrow \underbrace{q}_F \equiv F$$

بررسی سایر گزینه‌ها:

$$\text{گزینه ۱: } \underbrace{q}_F \Rightarrow \underbrace{p}_T \equiv T$$

$$\text{گزینه ۲: } \sim \underbrace{r}_F \Rightarrow \sim \underbrace{P}_F \equiv T$$

$$\text{گزینه ۳: } \underbrace{r}_T \Rightarrow \underbrace{p}_T \equiv T$$

۱۶ گزینه ۴ تام لند: ت، ا، م، ل، ن، د

$$\begin{aligned} \underbrace{1\ 4\ 3\ 2\ 1\ 1}_{\text{ن}} &\rightarrow 1 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 \times 1 = 24 \\ \underbrace{1\ 4\ 3\ 2\ 1\ 1}_{\text{ت}} &\rightarrow 1 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 \times 1 = 24 \rightarrow 24 + 24 = 48 \end{aligned}$$

۱۷ گزینه ۴ باید تغییرات داده‌ها را بررسی کنیم، در واقع $(3a - 4)$ را به $2a - 2$ تبدیل می‌کنیم:

$$3a - 4 \xrightarrow{+4} 3a \xrightarrow{\div 3} a \xrightarrow{\times 2} 2a \xrightarrow{-2} 2a - 2$$

حال همین کار را برای میانه هم انجام می‌دهیم:

$$11 \xrightarrow{+4} 15 \xrightarrow{\div 3} 5 \xrightarrow{\times 2} 10 \xrightarrow{-2} 8$$

۱۸ گزینه ۲

با توجه به روش محاسبه میانگین می‌توان نوشت:

$$\frac{\text{جمع نمرات } 10 \text{ درس}}{10} = 14 \rightarrow \text{مجموع نمرات } 10 \text{ درس} = 10 \times 14 = 140$$

خطایی که رخ داده این است که نمره یک درس به جای ۱۸، ۱۴ در نظر گرفته شده است، یعنی ۴ نمره کمتر از مقدار واقعی. پس جمع واقعی نمرات $144 = 140 + 4$ می‌باشد و میانگین واقعی نمرات به صورت زیر است:

$$\overline{X}_{\text{واقعی}} = \frac{144}{10} = 14.4$$

۱۹ گزینه ۳

عدد موردنظر را x فرض می‌کنیم مکعب آن عدد x^3 و نصف مکعب آن عدد $\frac{x^3}{2}$ می‌شود. از طرفی ثلث آن عدد $\frac{x}{3}$ و مکعب ثلث آن عدد $(\frac{x}{3})^3$ می‌شود، در نتیجه ریاضی عبارت فوق به صورت زیر خواهد شد.

$$\underbrace{\frac{x^3}{2}}_{\text{نصف مکعب عددی}} = \underbrace{\left(\frac{x}{3}\right)^3}_{\text{مکعب ثلث آن عدد}} + \underbrace{x}_{\text{آن عدد}}$$

۲۰ گزینه ۲

شاخص بهای کالا به روش زیر محاسبه می‌شود:

$$\text{شاخص بهای کالا} = \frac{\text{قیمت فعلی کالا}}{\text{قیمت در سال پایه}} \times ۱۰۰$$

اگر قیمت فعلی را x در نظر بگیریم داریم:

$$۱۶۰ = \frac{x}{۵۰۰۰۰} \times ۱۰۰ \rightarrow ۱۶۰ = \frac{۱۰۰x}{۵۰۰۰۰}$$

$$۱۶۰ \times ۵۰۰۰۰ = ۱۰۰x \rightarrow x = \frac{۸۰۰۰۰۰۰}{۱۰۰} = ۸۰۰۰۰$$

۲۱ گزینه ۴

شاید تصور کنید با توجه به معنا یا قافیه باید مصراع دیگر را پیدا کنید ولی این‌طور نیست. می‌دانیم که تمام مصراع‌های یک شعر باید با هم هم‌وزن باشد. یعنی یکی از اصلی‌ترین شروط برای اینکه دو مصراع برای یک بیت باشند، این است که آن دو مصراع، وزن یکسانی داشته باشند. وزن مصراع صورت سؤال «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است. در بین گزینه‌ها فقط گزینه «۴» بر این وزن است و می‌تواند مصراع قبلی شعر صورت سؤال باشد.

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱ از نظر قافیه با شعر صورت سؤال هم‌قافیه می‌شود، ولی وزن آن «مفاعله فاعلاتن مفاعله فاعلن» است و با وزن شعر صورت سؤال متفاوت است.

گزینه ۲ بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» است و نسبت به وزن صورت سؤال یک هجا اضافه دارد و نمی‌تواند مصراع دیگری از آن باشد.

گزینه ۳ بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است و وزن آن با شعر صورت سؤال فرق دارد و این مصراع نیز نمی‌تواند جواب باشد.

توجه: شاید برایتان سؤال پیش بیاید که چرا دو مصراع با هم هم‌قافیه نشده‌اند؟! جواب این است که در بسیاری از قوالب شعری مانند قصیده و غزل فقط مصراع‌های بیت اول با هم هم‌قافیه هستند و مصراع‌های سایر ابیات هم‌قافیه نیستند.

۲۲ گزینه ۲ وزن بیت «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» یا «مستفعله مفاعله مستفعله فاعل» است و در گزینه «۲» به سه پایه آوایی این بیت اشاره شده است و در گزینه‌های دیگر دو پایه آوایی بیت آمده است.

۲۳ گزینه ۱ علائم هجایی مصراع‌های بیت صورت سؤال و گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ به صورت «- / - U - U / - - UU / - U - U» است؛ اما علائم هجایی مصراع اول بیت گزینه ۱ به صورت «- - UU / - U - U / - - UU / - U - U» است.

تقطیع هجایی بیت‌ها:

گزینه ۱:

ش	ع	ر	م	ر	ب	د	و	ر	ش	ت	د
ء	گ	چ	ع	ل	ب	ش	ا	ه	ز	ن	ب
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U

گزینه ۲:

ب	خ	ت	یا	ر	د	لی	ب	د	چ	م	یا
ک	دو	ر	زو	ب	ب	ر	د	ی	خ	ت	یا
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U

گزینه ۳:

ه	ز	ر	با	ر	ر	سی	دی	ب	ح	ج	ت
ب	سن	گ	خ	د	ن	گر	قص	د	ت	لا	ط
-	U	-	U	-	U	-	U	-	U	-	U

گزینه ۴:

نَ	چش	م	گُو	هَ	ر	غَل	تَن	کُ	جَا	پَ	دِی	دَا	یَد
نَ	هَر	کَ	سَا	ز	کُ	نَد	نَغ	م	ءِی	بُ	وَد	نَا	هَید
U	—	U	—	U	U	—	—	U	—	U	—	—	—

۲۴ گزینه ۳

وزن مشترک مصراع‌های «ب» و «ه»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

بررسی وزن سایر مصراع‌ها:

الف) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

ج) فعولن فعولن فعولن فعل

د) فعولن فعولن فعولن فعولن

و) فعولن فعولن فعولن

۲۵ گزینه ۳ به ترتیب عبارات گزینه «۳» تکمیل‌کننده جدول هستند.

درسنامه سوال:

۱- شاهنامه ابومنصوری

سال تألیف: سال ۳۴۶ قمری

نویسنده: عده‌ای از دانشوران خراسان

موضوع: تاریخ گذشته ایران

توجه: امروزه فقط چند صفحه از مقدمه آن باقی مانده است.

۲- ترجمه تفسیر طبری

نویسنده اصل کتاب: محمد بن جریر طبری (به زبان عربی)

ترجمه تفسیر به فارسی: جمعی از دانشمندان آن روزگار

۳- تاریخ بلعمی

ابوعلی بلعمی به دستور منصور بن نوح سامانی کتاب «تاریخ‌الرسول و الملوک» نوشته محمد بن جریر طبری (به زبان عربی) را به فارسی برگرداند. بلعمی با حذف و اضافه مطالبی به اصل کتاب، آن را به صورت تألیفی مستقل ارائه کرد و آن را «تاریخ بلعمی» نامید.

⇐ باید توجه داشت که در متنی که در کتاب درسی از مقدمه ترجمه تفسیر طبری آمده است، اشاره شده که این کتاب به زبان «فارسی دری» نوشته شده است.

۲۶ گزینه ۲

گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و «عهد سلجوقی» پرداختند.

افرادی مانند صبا کاشانی، قآنی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه بودند.

(نشاط اصفهانی از شاعرانی بود که به سبک عراقی شعر می‌سرود.)

نکته: همیشه دوگانه‌سازی‌ها در تاریخ ادبیات اهمیت ویژه‌ای دارند، در این درس به دوگانه شاعران پیرو سبک عراقی و خراسانی باید نگاهی ویژه داشته باشید.

۲۷ گزینه ۴

اصلاح موارد نادرست:

«همسایه‌ها» از آثار قبل از انقلاب و «زمین سوخته» و «مدار صفر درجه» از آثار بعد از انقلاب احمد محمود است

- زیارت: اولین داستان جلال آل احمد که در مجله «سخن» چاپ شد. / «خسی در میقات» سفرنامه حج آل احمد است.

- مهاجر کوچک: اثری منثور ویژه کودک و نوجوانان از محمدرضا سرشار (رضا رهگذر)

- دهکده پرمال: اثر «امین فقیری» یکی از نویسندگان «دوران مقاومت» در دوره معاصر است.

- بدوک: فیلمنامه‌ای از «سید مهدی شجاعی» است.

۲۸ گزینه ۴ حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به‌وجودآمده در ایران روی کار آمد و مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی بی‌توجه بود.

۲۹ گزینه ۴ بررسی موارد نادرست:

- حکومت صفوی با آموزه‌های سنتی عرفانی در تضاد بود.

- در قرن ششم (نه یازدهم) چنین مرسوم بود که برخی نویسندگان، آثار موجود را که به نثری ساده بود، به نثر فنی باز می‌نوشتند.
- پیدایش مکتب وقوع مربوط به قرن دهم است.
- رواج تاریخ‌نویسی به اسلوب ساده مربوط به سبک عراقی است.

۳۰ گزینه ۳ فرخی یزدی: از شعرای آزادی‌خواه عصر مشروطه که تحت تأثیر شاعران گذشته، به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع او را شکوفا ساخت. سید اشرف‌الدین گیلانی: اشعار او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن در روزنامه «تسیم شمال» به چاپ می‌رسید در بیداری مردم بسیار مؤثر بود. ایرج میرزا: در شعر او اگرچه اندیشه‌های نوگرایانه وجود دارد، اما جایگاه خانوادگی (از نوادگان فتحعلی‌شاه قاجار بود) و تفکرات شخصی‌اش مانع از آن می‌شد که در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار گیرد. میرزاده عشقی: در روزنامه «قرن بیستم» به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان پرداخت و به‌خاطر جسارت و بی‌پروایی در بیان اندیشه‌های سیاسی، اجتماعی و وطن‌پرستانه‌اش، پیش از آنکه به اوج شکوفایی برسد به دست رضاخان ترور شد.

۳۱ گزینه ۳

موارد و «ب و ج» نادرست‌اند:

- ب) «طبقات ناصری» و «مرصادالعباد» در حوزه سادۀ نویسی قرار می‌گیرند و شیوه بیان «موش و گربه» طنز و تمثیل است. توجه: «تاریخ و صاف» و «تاریخ جهانگشا» در حوزه پیچیده‌نویسی قرار می‌گیرند. ج) مقدمه کتاب «المعجم فی معاییر اشعار العجم» مصنوع است و «تذکره دولتشاه» توسط دولتشاه سمرقندی نوشته شده است. توجه: این تذکره به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشته شده است.

۳۲ گزینه ۴

بررسی مورد نادرست:

زبان پارتی در دوره اشکانیان و در شمال و شمال شرقی ایران رایج بود و قطعات باقی‌مانده از زبان پهلوی در میان اندرزنامه‌های منشور جای دارند.

۳۳ گزینه ۲

تشبیه: واژه «گل‌نزار» تشبیه درون واژه‌ای است. / استعاره: صنم استعاره از معشوق / مجاز: گل مجاز از بهار است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- تشبیه: سیلاب غم (اضافه تشبیهی) / استعاره: خرابه استعاره از دل است / فاقد مجاز توجه: دل در معنای حقیقی است زیر دل جایگاه معشوق است.

۳- تشبیه: خم ابرو مانند محراب است، خم ابرو مانند هلالی بر پیکر خورشید است / استعاره: پیکر خورشید تشخیص و استعاره مکنیه است / فاقد مجاز است. توجه: غالیه در این بیت استعاره نیست، شاعر می‌گوید خم ابروی یار هلالی از غالیه بر پیکر خورشید است.

۴- تشبیه: روی مانند آینه است، آه من زنگ روی آینه است / استعاره: مه استعاره از چهره یار / فاقد مجاز

۳۴ گزینه ۴

تشبیه: عقل دام است، علم آیینۀ خودآرایی است. / جناس: خودآرایی، خودآرایی بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- جناس: بر، برگ / فاقد تشبیه

۲- موازنه: تمام کلمات مصراع اول با واژه‌ها متناظر خود در مصراع دوم، سجع متوازی یا متوازن هستند. / فاقد استعاره مکنیه

۳- بیت فاقد جناس تام و سجع است.

۳۵ گزینه ۲

در این بیت هیچ استعاره مصرحه (مجاز به علاقه شباهت) وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- «گل‌تر» استعاره از چهره معشوق است.

۳- «عقد گهر» استعاره از اشک است.

۴- «تیر» و «کمان» مصراع دوم به ترتیب استعاره از غمزه و ابروی یار است.

توجه: مجاز به علاقه شباهت همان استعاره مصرحه است.

۳۶ گزینه ۴

بررسی سجع در عبارت‌ها

الف) تابد - یابد (سجع متوازی)

ب) ستمکاران - خون‌خواران (سجع مطّرف)

پ) مذموم - محمود (سجع متوازن)

ت) مُمرّد - مُزَرّد - مُمَهّد (سجع متوازی)

۳۷ گزینه ۴

در این گزینه واژه «گور» ایهام دارد: ۱- قبر بهرام گور ۲- گورخرهایی که بهرام گور شکار می‌کرد. و واژه «پیمودن» در این بیت به معنی «طی کردن» است و در صورت تناسب با «جام می»، اصطلاح پیمودن به معنی سرکشیدن و نوشیدن شراب تداعی می‌شود که منظور شاعر نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- «روان» در مصراع اول به معنی روح و روان است و در مصراع دوم به معنی جاری و ساری بودن است و جناس تام دارد. این بیت فاقد واژه‌آرایی است.

۲- واژه‌های «ترگش» و «پشش» واژه‌های سجع هستند / فاقد ایهام تناسب

۳- تمام واژه‌های مصراع اول با قرینه‌هایشان در مصراع دوم سجع متوازی یا متوازن یا واژه‌های تکراری هستند و بیت موازنه دارد / فاقد جناس است.

۳۸ گزینه ۱

در گزینه ۱ «کلمه «عزیز» ایهام دارد: ۱- عزیز و دوست داشتنی ۲- حاکم محلی مصر

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- «چنگ» به معنی ساز چنگ است و در صورت تناسب با «دست» و «گوش» معنی پنجه تداعی می‌شود. که منظور شاعر نیست.

۳- «ماه» در این بیت همان ماه آسمان (قمر) است و در صورت تناسب با «روز»، «شب» و «نوروز» واژه ماه سی روز، تداعی می‌شود.

۴- «کف» به معنی کف دست است که در صورت تناسب با «دریا» کف روی آب تداعی می‌شود.

۳۹ گزینه ۱

در بیت «الف» همه کلمات مصراع اول و دوم یک به یک سجع متوازی یا متوازن یا کلمات تکراری هستند و بیت موازنه دارد.

در بیت «ب» بین کلمات «راه» و «را» جناس ناقص افزایشی برقرار است.

بررسی سایر ابیات:

ج: کلمه «صبر» در اینجا به معنی شکیبایی است و در صورت تناسب با کلمه «تلخ» نام گیاهی تلخ تداعی می‌شود و بیت ایهام تناسب دارد.

د: در این بیت «خودبین» در دو معنای ۱- خودخواه ۲- کسی که به خود می‌نگرد به کار رفته است و ایهام است و ایهام تناسب نیست.

ه: در این بیت هیچ اغراقی وجود ندارد.

۴۰ گزینه ۲

در این گزینه کلمه «داد» سه بار و در معنای حق و عدالت است و جناس تام نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- «تاب» در مصراع دوم ابتدا به معنی «پیچ و تاب» زلف است و بار دوم به معنای «توان و تحمل» است.

۳- «باقی» در این بیت سه بار تکرار شده است که بار اول و سوم به معنای «باقی‌مانده» است و بار دوم به معنی «ماندگار» است.

۴- «زال» در ابتدا به معنی «پدر رستم» است و بار دوم به معنی «سپیدموی» است.

۴۱ گزینه ۲ وزن شعر «مستفعلُ مفعولن» یا «مفعولُ مفاعیلن» است. «فی لطف امان الله» ردیف، واژه‌های قافیه «کردم»، «[وا] گردی»

حروف اصلی قافیه: «ر د» حروف الحاقی، «ت م»، «ی» حروف الحاقی متفاوت هستند و قافیه غلط است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن شعر «مستفعلن فاعولن» یا «مفعولُ فاعلاتن» است. واژه‌های قافیه: پَرده، مُرده / حروف قافیه «ر د»، «ر د» مصوت کوتاه متفاوت است ولی به علت داشتن حروف الحاقی قافیه درست است.

گزینه ۳: وزن شعر فاعلاتن فاعلاتن فاعلن است. واژه‌های قافیه «بهر»، «بحر» / حروف قافیه «ه ر»، «ر ح» اختلاف در صامت اول، قافیه خطی رعایت نشده است و قافیه نادرست است.

گزینه ۴: وزن شعر «مستفعلُ مفعولن» یا «مفعولُ مفاعیلن» است. / واژه‌های قافیه «یا نه» «گدایانه» حروف قافیه «انه»، حروف اصلی «ان»، حرف الحاقی «ب» قافیه درست است.

در مصراع اول حروف قافیه در دو کلمه «یا» و «نه» آمده است.

۴۲ گزینه ۱ قافیه‌های درونی: بی‌رویت، خویت، کویت، حروف قافیه: ویت، حرف اصلی قافیه «و» قاعده ۱، حروف الحاقی: ی + ت بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: قافیه‌های درونی: گه، آگه، ناگه، حروف قافیه: ه قاعده ۲

گزینه ۳: قافیه‌های درونی: مفتون، خون، هامون، حروف قافیه: ون: قاعده ۲

گزینه ۴: قافیه‌های درونی: پیشت، درویش، خویش: حروف قافیه یشت، حروف اصلی: یش (قاعده ۲) حروف الحاقی «ت»

۴۳ گزینه ۱ در بیت اول وزن بیت «مفاعله مفاعله مفاعله» است و دولختی محسوب می‌شود اما در هر دو مصراع مکث میان مصراع ندارد که یکی از ویژگی‌های اصلی وزن‌های دوری است. در واقع نیم مصراع در پایان کلمه نیست بلکه در میان کلمه رخ می‌دهد به تقطیع دقت کنید.

بِ بَزِمِ لَا	لِ رُخَانِ گَش	تِ چُن سِ پَن	دَب رَا تَش
- U - U	- - UU	- U - U	- - UU
مفاعله	فعلا	مفاعله	فعلا

مکث میان مصراع باید از بعد از فعلا در رکن دوم باشد اما کلمه «گشته» به دو هجا تقسیم می‌شود و هر هجا در نیمه‌ای از مصراع قرار می‌گیرد. سایر گزینه‌ها مکث میان مصراع دارند.

۴۴ گزینه ۲ خط عروضی گزینه «۲» نادرست است و همزه واژه «آگاه» در خوانش شعر، حذف می‌شود.

زِ سِرِّ غِیْبِ کَسَاگَهِ نِیْسْتِ قِصِّ مَخَانِ													
ز	سِر	ر	غِیْب	ک	سا	گاه	نیست	قِص	ص	م	خان		
U	-	U	-	U	-	U	-	U	U	U	-		

۴۵ گزینه ۴ در رکن آخر مصراع دوم حذف همزه رخ داده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) وزن بیت «مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل یا مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن» است.

(۲) هجای کوتاه «ر» در کلمه «ابر» بلند می‌شود.

(۳) هجای بلند «قی» در کلمه «زورقی» کوتاه می‌شود.

۴۶ گزینه ۳ وزن هر دو بیت «مفعله فاعلات مفتعلن فع» است و در این دو بیت دو بار حذف همزه در «درآ» و «سحر است» رخ داده است و شش بار تغییر مصوت کوتاه به بلند

پا ب س ر	جان ن ه د	را ب ر ه	عشق
- UU -	- UU -	- UU -	U -
و ر ن س ر	خی ش گی ر	را ه س لا	مَت
- UU -	- U - U	- UU -	-
ه س ت ز چ ش	م ل ب ت	آن چ ب عا	لَم
- UU -	- UU -	- UU -	-
قص ص ی سج	ر س ت د ا س	تان ز ک را	مَت
- UU -	- U - U	- UU -	-

۴۷ گزینه ۴ مفهوم بیت صورت سؤال: نکوهش فردی که غرق مادیات و ملزومات دنیا است و توجهی به آخرت ندارد (دعوت به آخرت‌اندیشی)

بررسی مفاهیم سایر ابیات:

(۱) بی‌اختیاری و تسلیم در برابر تدبیر معشوق

(۲) دعوت به گمنامی

(۳) دعوت به آخرت‌اندیشی (هم‌مفهوم با بیت صورت سؤال)

۴) پرهیز از آخرت‌اندیشی و دعوت به دنیاگرایی (تقابل با مفهوم بیت صورت سؤال)

۴۸ گزینه ۲ بیت صورت سؤال به مفاهیم «ناپایداری عمر و زندگی» و همچنین «توصیه به اغتنام فرصت» اشاره دارد و این مفاهیم در ابیات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» دیده می‌شود؛ اما در بیت گزینه «۲»، گذر عمر برای شاعر اهمیتی ندارد و این مفهوم از بیت صورت سؤال دریافت نمی‌شود.

۴۹ گزینه ۳

سروده صورت سؤال، بیانگر این مفهوم است که در جامعه مردم کاری به هم ندارند و هر کسی مشغول کار خودش است، در بیت گزینه «۳» نیز شهریار همین مفهوم را بیان می‌کند؛ در سایر ابیات، شاعر در انتظار پاسخ شنیدن از معشوق است. نکته مهم در این سؤال، واژه «سلام» در صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» است. الزاماً وجود واژه‌های تکراری در ابیات، به معنی هم‌مفهوم بودن آنها نیست.

۵۰ گزینه ۴

بررسی مورد نادرست:

مفهوم این بیت بیان «ناپایداری و زوال دنیا و بی‌اعتباری آن» است.

۵۱ گزینه ۱

از دست رفتن جاذبه‌های فرهنگی ماسون‌ها: راه یافتن دیدگاه‌های غربی به اندیشه و ذهن جوامع غیرغربی از طریق آموزش کاهش اهمیت مرزهای سیاسی: پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چند ملیتی وابستگی اقتصادی کشورهای مستعمره به استعمارگران: مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود

۵۲ گزینه ۴

بررسی عبارات نادرست:

الف) حرکت‌های اعتراضی رنسانس به رویگردانی از نگاه معنوی منجر شد.

ج) نشر و گسترش اسلام مرهون قوت و قدرت فرهنگی آن بود.

د) جوامع غربی به صورت جوامع مرکزی و جوامع غیرغربی به صورت جوامع پیرامونی درآمدند.

۵۳ گزینه ۲ کنش‌ها ← تحقق ارزش‌ها و هنجارها ← ضروری شدن جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی ← انتقال ارزش و هنجار از طریق تعلیم و تربیت و تشویق و تنبیه به افراد ← عمل افراد براساس ارزش و هنجار موجب تداوم و استمرار آنها

۵۴ گزینه ۱

- بازتولید هویت اجتماعی به معنای انتقال هویت اجتماعی از نسلی به نسل دیگر است، به‌گونه‌ای که علی‌رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات، ویژگی‌های اساسی آن پایدار می‌ماند و دوام می‌آورند. این فرایند از طریق جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی صورت می‌گیرد.
- تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد، شیوه‌هایی از زندگی را که به عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.
- مسدود بودن راه ارتقاء و تحرک اجتماعی صعودی را انسداد اجتماعی می‌گویند. انسداد اجتماعی در جوامعی رخ می‌دهد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی مانند وراثت، نژاد و... تعیین می‌شود، ولی در بسیاری جوامع که مبتنی بر ویژگی‌های اکتسابی هستند نیز شرایط به‌گونه‌ای است که در عمل راه تحرک اجتماعی بر محرومان جامعه بسته می‌شود.

۵۵ گزینه ۲

درست عبارت نادرست:

رویکرد پسمردن، هویت‌های انسانی و فرهنگی را به حاشیه نمی‌برد و تأکید بر تنوع و تکثر هویت‌ها دارد، همواره مشغول پیش بردن برخی فرهنگ‌ها و هویت‌ها و پس راندن برخی دیگر هستند.

۵۶ گزینه ۳

بررسی گزینه‌های نادرست:

در گزینه «۱» عبارت اول مربوط به لایه‌های سطحی است.

در گزینه «۲» عبارت دوم مربوط به لایه‌های سطحی است.

در گزینه «۴» هر دو عبارت مربوط به لایه‌های سطحی است.

۵۷ گزینه ۲

در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی رویکردهای مختلفی شکل گرفته است. دانش علمی برای حفظ هویت خود باید از ورود دانش عمومی به قلمرو علم جلوگیری کند. جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین میکند یعنی آن فرد را به‌عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می‌شناسد. در شرایطی که در ذخیره دانشی جوامع تعارض به‌وجود می‌آید، ارتباط دو سویه دانش علمی و عمومی قطع می‌شود.

۵۸ گزینه ۲ - حکمت و عدالت و امنیت - مولفه‌های ابعاد نظام حقوقی خانواده

- در همه دانش‌های علمی روش مطالعه یکسان است - پوزیتیویسم
- استفاده از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی برای مهندسی رضایت عمومی - سلطه هژمونیک
- مطالعه ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، زندگی اجتماعی انسان - دانش‌های اجتماعی متفاوت

۵۹ گزینه ۳ - نگاه جامعه‌شناس به امور آشنا و مأنوس از دید یک فرد غریبه و شناخت نظم در کنار بی‌نظمی - آشنایی‌زدایی

- نقد و اصلاح ارزش‌ها و هنجارها - از فواید علوم اجتماعی
- اتکا به ظرفیت‌های مولد مردمی و دولتی - اقتصاد مقاومتی
- کشوری که فرهنگ عمومی مردم دینی باشد - قدرت نامشروع نمی‌تواند مقبول باشد.

۶۰ گزینه ۳

دین اسلام با دعوت فراگیر خود، ایجاد یک فرهنگ جهانی را مورد توجه قرار داده است. غلبه قدرت‌هایی مانند سلجوقیان، خوارزمشاهیان، مغولان و عثمانی که در چارچوب فرهنگ قومی و قبیله‌ای رفتار می‌کردند نیز مانع می‌شد تا ظرفیت‌های فرهنگ اسلامی و ارزش‌های اجتماعی آن به‌طور کامل آشکار شود. استبداد استعماری، به دلیل اینکه در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می‌کرد، برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.

۶۱ گزینه ۱

- در سکولاریسم آشکار، باورهای دینی و ابعاد معنوی هستی به‌طور کامل نفی می‌شوند - افرادی که در فرهنگ دینی و معنوی زندگی می‌کنند اما دنیا را هدف برتر خود قرار داده‌اند، از آشکار کردن عقاید خود، خودداری می‌کنند و رفتارهای دنیوی خود را در پوشش دینی پنهان می‌کنند.
- رفتار دنیاگرایان در جهان دینی: در فرهنگ معنوی و دینی، آبادی دنیا هدف مستقلی نیست، بلکه خود وسیله‌ای است که در خدمت اهداف معنوی قرار می‌گیرد. اگر افرادی که درون فرهنگ دینی زندگی می‌کنند، دنیا را هدف برتر خود قرار داده باشند، از آشکار کردن آن پرهیز می‌کنند و رفتار دنیوی خود را توجیه دینی می‌کنند.
- رفتار دین‌گرایان در جهان دنیوی: در جهان غرب، سکولاریسم به‌صورت جهان‌بینی غالب درآمده است، به گونه‌ای که دینداران، ناگزیر هنجارها و رفتارهای دینی خود را توجیه دنیوی و این‌جهانی می‌کنند.

۶۲ گزینه ۳

برای مقاومت در برابر سیاست‌های جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی، پیمان‌هایی از قبیل جنبش عدم تعهد، اتحادیه عرب، سازمان کنفرانس اسلامی و... بین‌دولت‌ها شکل گرفته است. سازمان همکاری شانگهای با عنوان (نا‌توی شرق) یاد می‌شود.

۶۳ گزینه ۲

مهم‌ترین دلیل کاهش جمعیت در ژاپن: عدم تمایل زنان به فرزندآوری
نرخ جایگزینی: هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد
در مورد همانند پنداشتن پدیده‌های اجتماعی و آثار و پیامدهای آن تأمل کنید؛ نادیده گرفتن تفاوت علوم طبیعی با علوم انسانی و اجتماعی از این جمله‌اند.

درست‌نامه سوال:

ملاحظه می‌کنید که دو کشور ژاپن و آلمان دارای رشد منفی جمعیت هستند. براساس آمارهای اعلام‌شده، در بازه زمانی ۲۰۲۱ - ۲۰۲۰ جمعیت ژاپن با کاهش ۶۴۴ هزار نفری روبه‌رو شده است و مهم‌ترین دلیل کاهش جمعیت در ژاپن، عدم تمایل زنان به فرزندآوری است. نرخ باروری در ژاپن از دهه ۱۹۷۰ میلادی به بعد کاهش یافته است. نرخ باروری در دهه ۲۰۰۰ میلادی به رقم ۱٫۳ درصد در ازای هر زن رسید. این رقم در ۲۰۰۵ میلادی به ۱٫۲۶ درصد رسید. در دهه ۲۰۱۰ میلادی به بعد نرخ باروری در ژاپن با افزایش اندکی روبه‌رو شد و به رقم ۱٫۴ درصد رسید. میانگین سنی جمعیت ژاپن به ۴۸٫۴ سال رسیده و این کشور ثروتمند آسیایی اکنون پیرترین کشور جهان به شمار می‌رود.

دولت ژاپن پیش‌بینی می‌کند که در افق ۲۰۶۰ تقریباً نیمی از جمعیت این کشور را افراد سالخورده تشکیل خواهند داد. از طرفی برآورد می‌شود که ظرف چهار دهه آینده جمعیت ژاپن که اکنون ۱۲۷ میلیون نفر است، بیش از ۲۵ درصد کاهش خواهد یافت و در حدود ۸۸ میلیون نفر خواهد شد.

نمونه بیاورید: دانستید که در کنش اجتماعی، آگاهی و اراده کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آنهاست. برای شناخت عمیق‌تر کنش اجتماعی، لازم است کمی بیشتر به واژه «دیگران» بیندیشید.

شاخص دیگری با عنوان «نرخ جایگزینی» وجود دارد. نرخ جایگزینی به این معنی است که هر زن در طول عمر خود چه تعداد فرزند به دنیا می‌آورد. جمعیت‌شناسان رقم جایگزینی را بین عدد ۲/۱ تا ۲/۲ تعیین می‌کنند. به عبارت دیگر، هر زن در طول عمر خود، باید حداقل دو فرزند به دنیا بیاورد تا روند طبیعی جمعیت دچار اختلال نشود.

۶۴ گزینه ۴

- کشورهای صنعتی به ارزان‌ترین قیمت ممکن نفت مورد نیاز خود را خریدند زیرا در کشورهای نفت‌خیز، بعد عینی نفت به عنوان یک سرمایه وجود داشت ولی بعد ذهنی و معنایی آن مفقود بود.

- هرچه جهان اجتماعی شناخت صحیح بیشتری از پدیده‌های اجتماعی، طبیعی و ماوراء طبیعی داشته باشد و اعضای آن براساس این شناخت‌های صحیح زندگی کنند، زندگی اجتماعی بشر در مسیر خوشبختی و سعادت بیشتری قرار می‌گیرد.

- برای تأمین نیازهای جهان اجتماعی و افراد راه‌های متفاوتی وجود دارد. در هر جهان اجتماعی این کار به کمک نهادهای اجتماعی صورت می‌گیرد.

- پدیده‌های تکوینی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آیند و با اراده اعضا تغییر نمی‌کنند.

درسنامه سوال:

در جهان اجتماعی بُعد معنایی و ذهنی پدیده‌ها، اهمیت بسیاری دارد. در یکی از بحران‌های اقتصادی که کشورهای صنعتی دچار مشکل شده بودند، بنا به محاسبات اقتصادی می‌بایست نفت را به گران‌ترین قیمت از کشورهای نفت‌خیز خریداری می‌کردند، ولی جالب است بدانید به ارزان‌ترین قیمت ممکن، نفت مورد نیاز خود را خریدند؛ زیرا در کشورهای نفت‌خیز، بُعد عینی نفت به عنوان یک سرمایه وجود داشت؛ ولی بُعد ذهنی و معنایی آن مفقود بود و صاحبان آن کشورها از اهمیت نفت و وضعیت کشورهای صنعتی و نیاز ضروری آنها به نفت اطلاع کافی نداشتند. همانند دانش‌آموزی که از استعداد سرشاری برخوردار است؛ ولی خود به آن آگاه نیست و از این استعداد بهره‌چندانی نمی‌برد!

۶۵ گزینه ۳ - تقسیم‌بندی پدیده‌های اجتماعی به خرد و کلان، میزان اثرگذاری ما بر پدیده‌های اجتماعی و اثرپذیری ما از آنها را نشان می‌دهد.

- وقتی مردم‌شناسان بنا به وظیفه حرفه‌ای خود، با فرهنگ‌های غیرغربی مواجه شدند، به پیچیدگی و عمق آنها و اشتباه جامعه‌شناسان غربی پی بردند. از این رو، یکی از مهم‌ترین انتقادهای خودمندی فرهنگ غرب و تصور ساده آن از سایر فرهنگ‌ها را مردم‌شناسان مطرح کردند.

۶۶ گزینه ۱ بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: امروزه برخی از دانشمندان برای مطالعه روان‌شناسی از شواهد به‌دست آمده از عملکرد مغز استفاده می‌کنند که به این روش‌ها، روش‌های مبتنی بر علم اعصاب گفته می‌شود.

عبارت دوم: فیلمبرداری از نوزادان برای بررسی حرکات آنها یک مصداق برای مشاهده است.

عبارت سوم: آزمون‌های ابزاری برای کمی کردن ویژگی‌های روان‌شناختی هستند.

عبارت چهارم: اطلاعاتی را که با کمک مشاهده مستقیم نمی‌توان به‌دست آورد، می‌توان با استفاده از پرسش‌نامه‌ها کسب کرد. در این حالت، محقق از خود فرد درباره رفتار یا افکار خاص او می‌پرسد. پرسش‌نامه‌ها از آنجا که براساس خوداظهاری شرکت‌کنندگان تکمیل می‌شوند، چندان قابل اتکا نیستند. چون ممکن است افراد در پاسخگویی به این سؤالات صداقت کامل نداشته باشند.

۶۷ گزینه ۱

بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: کودکان ۵ تا ۶ ساله براساس پیامدها و نتایج قابل مشاهده یک عمل در مورد درستی یا نادرستی آن قضاوت می‌کنند ولی کودکان بزرگتر بر اساس نیت‌های درونی افراد از انجام یک عمل، در مورد آن قضاوت می‌کنند. بنابراین علیرضا می‌تواند به این موضوع توجه کند که کسی که سهواً کار بدی را انجام داده و قصد و نیت آن را نداشته است، نباید تنبیه شود. (گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ درست هستند)

عبارت دوم: ترس از غریبه در ۷ - ۸ ماهگی بروز می‌یابد و از جمله ویژگی‌های رشد اجتماعی کودکان است. (گزینه‌های ۱ و ۲ درست هستند)

عبارت سوم: استفاده از قیچی و مهارت‌های حرکتی ظریف در ابتدای کودکی (۳ - ۴ سالگی) به خوبی انجام نمی‌شود و پس از مهارت‌های حرکتی درشت به وجود می‌آید. (گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ درست هستند)

عبارت چهارم: کودکان قبل از سنین دبستان، هدایای بزرگ کم‌ارزش را بر هدایای کوچک پرارزش ترجیح می‌دهند، زیرا تحت تأثیر ویژگی‌های ظاهری اشیاء قرار دارند. این مسئله ناشی از پردازش ادراکی است و مربوط به رشد شناختی است. (گزینه‌های ۱ و ۴ درست هستند)

۶۸ گزینه ۴

بررسی سوال‌های عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: جاده‌های کویری یک مثال بارز برای محرک‌های یکنواخت و دارای ثبات نسبی هستند که عامل خوگیری و مانع تمرکز است.

عبارت دوم: مرور درس‌هایی که قبلاً خوانده شده‌اند، یک مثال برای آشنایی نسبی با محرک (محرک تکراری) است که عامل خوگیری و مانع تمرکز است.

عبارت سوم: درگیری و انگیزندگی ذهنی داوطلبان کنکور به دلیل اهمیت نتیجه کنکور، بالاتر از سال‌های تحصیلی قبل است که نشان‌دهنده تأثیر عوامل روان‌شناختی بر درگیری و انگیزندگی ذهنی افراد است.

۶۹ گزینه ۳ بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول (درست): با گذشت زمان از شدت فراموشی کاسته می‌شود.

عبارت دوم (نادرست): در بازیابی اطلاعات، نشانه‌های درونی یا معنایی کارآمدتر از نشانه‌های بیرونی یا حسی است.

عبارت سوم (نادرست): افرادی که حافظه قوی دارند، باهوش‌تر نیستند؛ فقط به فنون بیشتری برای بهسازی حافظه مسلط هستند.

عبارت چهارم (نادرست): رمزگردانی بیشتر موارد، شنیداری است.

۷۰ گزینه ۴

بررسی موارد سؤال:

عبارت اول: زهرا در مرحله اول حل مسئله است و توانسته مسئله فرزندی و علت عصبانیت او را تشخیص دهد (تشخیص مسئله).

عبارت دوم: جراح پس از ارزیابی راه‌حل خود یعنی جراحی توده‌برداری، متوجه شده که این راه‌حل مناسب و مفید نبوده و خطر سرطان از بین نرفته و به همین دلیل، شیمی‌درمانی را به عنوان راه‌حل جایگزین شروع کرده است (انتخاب راه‌حل جایگزین).

عبارت سوم: فاطمه بعد از شروع رژیم غذایی برای حل مشکل اضافه وزن خود، با وزن کردن خودش در پایان هفته، رژیم غذایی خود را ارزیابی می‌کند (ارزیابی راه‌حل).

عبارت چهارم: محسن علاوه بر شرکت در دوره آنلاین ریاضی، یک کتاب کمک آموزشی نیز تهیه کرده تا نتیجه بهتری در امتحان نهایی ریاضی کسب کند. این اقدام، اصلاح و بازبینی راه‌حل است. وقتی فرد راه‌حل قبلی را ادامه می‌دهد و تغییراتی در آن ایجاد می‌کند، اصلاح و بازبینی روی می‌دهد.

۷۱ گزینه ۳

بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت «اول»: سوگیری تأیید

در این قاعده غلط، فرد از اطلاعاتی استفاده می‌کند که دیدگاهش را تأیید کند و اطلاعات مخالف با دیدگاهش را نادیده می‌گیرد. کسی که با مادرشوهر خود اختلاف پیدا کرده، نسبت به او دیدگاه منفی دارد و فقط در مورد او شواهد منفی را می‌بیند.

البته کنترل نکردن هیجانات نیز می‌تواند پاسخ باشد، ولی چون در متن عبارت تأکید بر احساسات نشده، سوگیری تأیید پاسخ مناسب‌تری است.

عبارت «دوم»: تعارض گرایش - اجتناب

مهاجرت کردن از این جهت که موجب افزایش درآمد و رفاه بهتر می‌شود، خوشایند است، ولی از این جهت که فرد را در تنهایی و سختی قرار می‌دهد، ناخوشایند است؛ پس فرد در حالت تعارض گرایش - اجتناب قرار گرفته است.

نکته: تصمیم‌گیری براساس مزایا (گزینه ۴) و سبک تصمیم‌گیری عقلانی (گزینه ۱) در این عبارت وجود ندارد، چون هنوز تصمیم‌گیری رخ نداده است.

عبارت «سوم»: سبک تصمیم‌گیری احساسی و کنترل نکردن هیجانات

وقتی فرد تحت تأثیر جذابیت ظاهری قرار بگیرد، تصمیم‌گیری او بر مبنای عواطف و هیجانات زودگذر بوده است.

نکته: اعتماد افراطی (گزینه ۲ و ۴) زمانی است که فرد به خودش و قضاوت‌هایش اعتماد بیش از حد داشته باشد که در مورد این مدیر وجود ندارد.

عبارت «چهارم»: کنترل نکردن هیجانات و تصمیم‌گیری براساس ملاک خطر

در این موقعیت فرد تحت تأثیر عواطف ترس، نگرانی و عذاب وجدان قرار گرفته است و نتوانسته تصمیم درستی بگیرد. همچنین ملاک تصمیم‌گیری او «خطر» بوده، چون به خاطر خطر از دست دادن آبرو و موقعیتش، به فرد مجروح کمک نکرده است.

۷۲ گزینه ۳

بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: هدفمندی باعث می‌شود تا فرد تحت تأثیر موانع زودگذر و عواملی مثل خستگی قرار نگیرد. علاوه بر این، اراده موجب پایداری بر روی هدف می‌شود.

عبارت دوم: هر گاه فرد مجبور شود، بین دو انتخاب مطلوب، یکی را برگزیند، دچار ناهماهنگی بعد از تصمیم می‌شود.

عبارت سوم: دنبال کردن حرکات دست آرایشگر زمانی که در حال کار کردن بر روی سر یا صورت یک فرد است، مثالی از ادراک کنترل است. ما همواره دوست داریم همه چیز مطابق نظر ما و تحت اختیار ما باشد و سعی می‌کنیم با اقدامات مختلف، محیط را در کنترل خود بگیریم.

عبارت چهارم: وقتی شهروندان در حکومت‌های اقتدارگرا، مدام با این تجربه مواجه گردند که تحت کنترل حاکمیت هستند، کم‌کم دچار حالت درماندگی آموخته شده می‌گردند و به این باور غلط می‌رسند که امکان تغییر و اصلاح اوضاع را ندارند.

۷۳ گزینه ۴

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه یک: روان‌شناسی سلامت، شاخه‌ای از روان‌شناسی است که از یافته‌های این علم برای پیشگیری و درمان بیماری‌های جسمی بهره می‌برد.

گزینه دو: بین سلامت و بیماری جسمانی و ویژگی‌های روان‌شناختی، ارتباط متقابل و تنگاتنگی وجود دارد. به این توضیح که هم وضعیت جسمانی انسان می‌تواند عامل و یا پیامد متغیرهای روان‌شناختی باشد و هم متغیرهای روان‌شناختی می‌توانند عامل و یا پیامد وضعیت جسمانی انسان باشند.

گزینه سه: متخصصان تغذیه معتقدند که رژیم غذایی سالم باید حاوی کربوهیدرات زیاد و چربی کم باشد.

۷۴ گزینه ۴ بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: حاشیه‌نویسی به هنگام مطالعه کتاب، یک مثال برای استفاده از چند روش حرکتی است.

عبارت دوم: با قرار دادن موبایل در حالت بی‌صدا، از حواس‌پرتی و تقسیم توجه بین چند منبع در هنگام مطالعه جلوگیری می‌کنیم. این به معنای پرهیز از همزمانی چند فعالیت یا پرهیز از توجه ناقص است.

عبارت سوم: ارائه درس خوانده شده با صدای بلند به مانند یک معلم، هم می‌تواند مثال بهره‌گیری از فنون بهسازی حافظه (روش پس‌خبا) باشد و هم می‌تواند مثال استفاده از چند روش حرکتی باشد.

عبارت چهارم: برای برطرف کردن ضعف در بازیابی مطالب، راهکار مؤثر، شرکت در آزمون‌های مکرر و کسب نشانه‌های بازیابی بیشتر است که به آن «اثر آزمون» نیز می‌گویند.

۷۵ گزینه ۱ بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: تعریف نمودن خاطره، به معنای بازیابی یا یادآوری اطلاعات است.

عبارت دوم: به خاطر داشتن مطالب درسی بعد از یک سال، اشاره به مرحله ذخیره‌سازی، نگهداری یا اندوزش اطلاعات دارد.

عبارت سوم: تلاش برای فهمیدن مطالب امتحان با خلاصه‌نویسی، یعنی یادگیری یا رمزگردانی اطلاعات.

عبارت چهارم: اعلام شماره پلاک خودرو به پلیس، یعنی یادآوری یا بازیابی آن شماره پلاک که قبلاً رمزگردانی شده بود.

۷۶ گزینه ۳ بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: دوام بیشتر جوهرهای کم‌رنگ از حافظه‌ها، اشاره به گذشت زمان به عنوان یکی از دلایل فراموشی دارد.

عبارت دوم: یک کلاغ چهل کلاغ، یعنی اضافه کردن چیزهایی به حافظه که قبلاً رمزگردانی نشده و این یک مثال برای خطای اضافه کردن است و می‌تواند منجر به تشکیل حافظه کاذب گردد.

عبارت سوم: وقتی کودکان کارتون‌ی را دوست دارند، اسامی شخصیت‌های آن را هم بهتر حفظ می‌کنند و این به دلیل دخالت عوامل عاطفی است که منجر به رمزگردانی بهتر و آسان‌تر و کاهش احتمال فراموشی اطلاعات می‌شود.

عبارت چهارم: استفاده بیش از حد از فناوری مانند مسیریاب‌های اینترنتی، حافظه را ضعیف می‌کند.

۷۷ گزینه ۳

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: اگر حافظه شکل نگیرد، تفکری هم نخواهد بود. حافظه ابزاری برای گذر از شناخت پایه و ورود به شناخت عالی، یعنی تفکر است.

گزینه ۲: گام نخست در حافظه، رمزگردانی است که به معنای به حافظه سپردن اطلاعات یا همان فرایند یادگیری می‌باشد. ذخیره‌سازی اطلاعات، گام دوم است که به آن اندوزش نیز می‌گویند.

گزینه ۴: برخی با اینکه رمزگردانی خوبی دارند و اطلاعات را برای مدت‌زمان طولانی در ذهن نگهداری می‌کنند اما نمی‌توانند آنها را از حافظه بیرون بیاورند.

۷۸ گزینه ۱

بررسی عبارت‌های نادرست:

عبارت دوم: در خطای «اضافه کردن» فرد چاله‌های ایجاد شده در حافظه را پُر می‌کند.

عبارت سوم: دخالت عوامل عاطفی بر حافظه، همیشه به‌صورت مثبت نیست.

عبارت چهارم: مدیریت استفاده از فناوری مهم‌تر از استفاده از آن است. حافظه با انجام تکالیف جدید تقویت می‌شود. استفاده بیش از حد از فناوری جهت انجام تکالیف جدید به‌صورت طولانی حافظه را تضعیف می‌کند.

۷۹ گزینه ۲

بررسی مثال‌های سؤال:

مثال اول: تصمیم زوج جوان برای فرزندآوری، هم یک تصمیم گروهی و مشترک است و هم تصمیم مهم و اساسی است و علی‌رغم داشتن گزینه‌های کم، قطعاً پیچیده می‌باشد.

مثال دوم: انتخاب کت و شلوار روزمره از بین دو سایز، یک تصمیم فردی، معمولی و ساده است.

مثال سوم: تصمیم بین ماندن و ادامه تحصیل در ایران یا مهاجرت و ادامه تحصیل در خارج، یک تصمیم فردی، مهم و پیچیده است، چون زوایای متعددی دارد.

مثال چهارم: تعیین نوع حاکمیت آینده یک کشور از طریق همه پرسی، یک تصمیم مهم، پیچیده و گروهی است.

۸۰ گزینه ۴

بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: عطیه به دلیل هزینه‌ای که برای ثبت نام کلاس کرده و غیرقابل برگشت است، دوره موسیقی را علی‌رغم نارضایتی از کیفیت آن، ادامه داده است (ملاک هزینه).

عبارت دوم: هدف مهدی از خرید رمزارز، کسب سود بالا در زمان کم است و توجهی به ریسک بالای آن ندارد (ملاک مزیت).

عبارت سوم: کوروش با در نظر گرفتن خطرات رانندگی در جاده برفی و لغزنده، سفر خود را لغو کرده و در واقع احتیاط نموده تا از هزینه‌های احتمالی دور شود (ملاک ریسک یا خطر).

پاسخنامه تشریحی

۸۱ - گزینه ۱

الْمُعَوَّقُونَ: معلولان، جانبازان [ردّ گزینه‌های ۲ و ۳]
 كَانَ ... يَسْتَعِدُّونَ: آماده می‌شدند [ردّ گزینه ۲]
 كَانَ قَدْ أَعَدَّ: آماده کرده بود [ردّ گزینه‌های ۲ و ۴]
 أَوْسَمَ (مفرد: وسام): مدال‌ها، نشان‌های شایستگی [ردّ گزینه ۳]
 ضمير (خود) در گزینه «۴»، اضافی است. [ردّ گزینه ۴]
 كلمة (حين: وقتی، زمانی که) در گزینه «۲»، ترجمه نشده [ردّ گزینه ۲]

۸۲ - گزینه ۳

لَا يَفِرُّوا: فرار نکنند، نباید فرار کنند [ردّ گزینه ۱]
 تَعَلَّمْ: یاد گرفتن [ردّ گزینه ۴]
 قَدْ قِيلَ: گفته شده [ردّ گزینه‌های ۲ و ۴]
 يُعْرِفُ: شناخته می‌شوند [ردّ گزینه‌های ۲ و ۴]

۸۳ - گزینه ۲

«يُنْقَلُ» فعل مضارع مجهول به معنای «منتقل می‌شود» می‌باشد. [ردّ گزینه ۱]
 كلمة «الآبار» به معنای «چاه‌ها» جمع است. [ردّ گزینه ۳]
 «الناقلات» به معنای «تفتکش‌ها» در گزینه «۴» ترجمه نشده است. [ردّ گزینه ۴]

۸۴ - گزینه ۳

ليستخرج: امر باللام است به معنای «باید استخراج کنند» [ردّ گزینه‌های ۲ و ۴]
 حتى نحصل: تا ... به دست آوریم [ردّ گزینه‌های ۱ و ۴]

۸۵ - گزینه ۴

ردّ سایر گزینه‌ها:

(۱) تَعَلَّمْ: یاد گرفتن

(۲) يَفْرَحُ الْمَسَاكِينُ: فقیران شاد می‌شوند، یُعْجَبْنِي: مرا شگفت‌زده می‌کند

(۳) ... وَ يَدِهِ ... : ... و دستش (ترجمه نشده!)

۸۶ - گزینه ۱

كَانَ يَحْقُقُ: می‌پرید (ماضی استمراری)

كَانَ + فعل مضارع ← ماضی استمراری

۸۷ - گزینه ۳

موجودات زنده: الكائنات الحيّة؛ الموجودات الحيّة [ردّ گزینه ۲]

در آن: فيها [ردّ گزینه‌های ۲ و ۴]

خواهند دید: سَتُشَاهِدُ [ردّ گزینه‌های ۱ و ۲]

كلمة «نظام» در گزینه «۴» اضافی است. [ردّ گزینه ۴]

۸۸ - گزینه ۳

در گزینه اول، عبارت ابتدایی اشاره به آن دارد که زندگی لزوماً بر طبق خواسته‌های ما نیست ولی در عبارت دوم قید «أبدأ» به این معنا اشاره دارد که زندگی هیچگاه بر طبق خواسته‌های ما نیست و لذا نادرست است.

در گزینه دوم، دو عبارت هیچ ارتباط معنایی ندارند.

در گزینه سوم، هر دو عبارت به این نکته اشاره دارد که برخی افراد ناسپاس هستند و شکرگزار لطف دیگران نیستند.
در گزینه چهارم، عبارت اول ویژگی‌های سخن مفید را بیان کرده است ولی عبارت دوم ترغیب و تشویق انسان به سکوت است.

۸۹ - گزینه ۲ خط ابتدایی متن، متمایز بودن مادر را (که باعث الگو شدن او می‌شود) در عاطفه و ایثار و اعطای او معرفی می‌کند.
در گزینه ۱ می‌گوید، خانواده نسبت به او مهربان هستند!

در گزینه ۳ می‌گوید، برخی نیازهای فرزندان را برآورده می‌سازد! (حتی اگر حرف صحیحی باشد، دلیلی بر الگو بودن مادر نیست)
در گزینه ۴ می‌گوید، نقش اصلی مادر در جامعه متمایز می‌گردد در حالی که نقش اصلی او در خانواده است.

۹۰ - گزینه ۱ معنای عبارت با گزینه‌های مختلف عبارت است از:

اگر فرد مجرم، از خانواده‌ای خوشبخت بهره‌مند می‌شد چه بسا خطایی انجام نمی‌داد.

اگر کودک از زنی خوشبخت بهره‌مند می‌شد چه بسا خطایی انجام می‌داد.

اگر انسان از مادری خوشبخت بهره‌مند می‌شد چه بسا خطایی انجام می‌داد.

اگر زن از دانشگاهی خوشبخت بهره‌مند می‌شد چه بسا خطایی انجام نمی‌داد. (البته در این عبارت، فعل‌ها نیز مذکر است و با «المرأة» مطابقت ندارند).

۹۱ - گزینه ۳ مسئولیت تربیت فرزندان به مادر منحصر نمی‌شود هرچند که نقش اساسی با مادر است. (رد گزینه ۱)

توجه نشان دادن به تربیت فرزندان موضوع مهمی است ولی این متن بدین منظور بیان نشده است. (رد گزینه ۲)

تقدّم و اولویت در تربیت، بین پسران و دختران نیست و چه بسا طبق این متن، تربیت دختران اولویت دارد. (رد گزینه ۴)

۹۲ - گزینه ۱ این فعل غائبه است نه مخاطب.

۹۳ - گزینه ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه اول، اسم تفضیل از مصدر مزید نداریم؛ لذا «اهتمام» نادرست است.

در گزینه دوم، این اسم، اسم مفعول نیست بلکه مصدر است.

در گزینه چهارم، این اسم، مؤنث است.

دقت: اسم مکان، تفضیل و مبالغه از مصادر مزید ساخته نمی‌شوند.

۹۴ - گزینه ۲

دقت: برای تشخیص ادوات شرط پس از بررسی نکات تستی، توجه به معنای عبارت ضروری می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه اول، قبل از فعل «غفر» حرف واو آمده است و می‌دانیم که قبل از جواب شرط استفاده از «و» بی‌معناست و لذا این عبارت نمی‌تواند شرطی باشد چون جواب شرطی وجود ندارد. (ترجمه: چه کسی از گناهانش طلب آمرزش کرد و پروردگار بخشنده‌اش او را نبخشید؟)

در گزینه دوم، ترجمه عبارت: هرچه از خوبی اتفاق کنید خداوند آن را می‌داند.

در گزینه سوم، با توجه واضح است که حرف «ما» در این عبارت برای نفی است. (ترجمه: خوب درس نخواندیم و لذا نمره مناسبی نگرفتیم.)

در گزینه چهارم، باید دقت کنیم که «من» در ابتدای عبارت نیامده است و می‌دانیم که «من - ما» در حالت شرط حتماً باید در ابتدای عبارت قرار بگیرند.

۹۵ - گزینه ۴

با توجه به معنای عبارت، در جای خالی اول، تنها می‌توان از «إِنْ و إِذَا» استفاده نمود و به کارگیری «ما - مَنْ» بی‌معناست. از طرفی در جای خالی دوم هم با توجه به مفهوم ارائه شده، باید از فعل نهی استفاده نمود.

ترجمه عبارت: هرگاه (اگر) بخواهی در زندگیت موفق بشوی، پس بر دیگران تکیه نکن.

۹۶ - گزینه ۴ فعل‌های «اهتمن - تنتشر - انتهوا» هر سه از باب افتعال هستند ولی «لا تتسحبوا» از باب انفعال است.

۹۷ - گزینه ۲ معدود اعداد ۳ تا ۱۰ جمع است، پس «رجال» صحیح است. (معدود اعداد ۱۱ تا ۹۹ مفرد است)

۹۸ - گزینه ۳ با توجه به معنا و علامتگذاری عبارت، واضح است که «شاهد» فعل امر است. ضمناً «تساقط» فعل ماضی از باب تفاعل است و «مات» نیز فعل ماضی است.

۹۹ - گزینه ۴ در گزینه (۱)، فعل «رأيتُ» متعدی است ولی مزید نیست. ضمن اینکه فعل‌های «تنكسر، يَشْتَغِل، تنتقل» همگی لازم هستند ولی در گزینه (۴)، «استرجعنا» هم مزید است و هم به معنای «پس گرفتیم» است که متعدی محسوب می‌شود.

۱۰۰ - گزینه ۳ گزینه ۱: $22 = 11 - 33$

گزینه ۲: $2 \times 11 = 22$

گزینه ۳: $22 \div 11 = 2$

گزینه ۴: $11 + 11 = 22$

۱۰۱ - گزینه ۲

موارد ذکرشده در عبارت‌های «الف» و «ج» رابطه‌ای و معلولی دارند، یعنی مورد دوم، پیامد مورد اول است.

(الف) با پیشرفت و تکامل شیوه‌های پژوهش در تاریخ در دو قرن اخیر، مورخان به اهمیت استفاده از نقشه‌ها پی برده‌اند.

(ج) با توجه به تأثیر جغرافیا و محیط بر پدیده‌های تاریخی، پدیده‌هایی مانند رودهای دجله و فرات، نیل، کارون و سند بر شکل‌گیری و توسعه تمدن‌های باستانی بین‌النهرین، مصر، ایران و هند تأثیر داشته‌اند.

بررسی سایر موارد:

(ب) رابطه علی و معلولی جابه‌جا ذکر شده است. در واقع اهمیت یافتن نقشه در مطالعه تاریخ، پیامد ارتباط تاریخ و جغرافیاست نه علت آن.

(د) بین موارد ذکرشده در این عبارت رابطه علت و معلولی وجود ندارد. «خط زمان» نموداری است که به وسیله آن می‌توان رویدادهای یک دوره تاریخی را به ترتیب زمان وقوع آنها نشان داد و اگر رابطه علت و معلولی هم وجود داشته باشد، جابه‌جا بیان شده است.

۱۰۲ - گزینه ۲

مصریان مخترع کاغذ پاپیروس هستند. تمدن مصر بر کشاورزی متکی بود. مصریان به خدایان متعددی باور داشتند. در زمان یکی از فرعون‌های دوره جدید، یگانه‌پرستی ترویج می‌شد. مردم هند باستان نیز به خدایان متعدد باور داشتند. آریایی‌ها به هند مهاجرت کردند. تمدن سند در هند نیز به کشاورزی متکی بود.

با توجه به توضیحات بالا، شکل گزینه ۲ درست رسم شده است.

۱۰۳ - گزینه ۱

بررسی موارد نادرست:

- اموری‌ها سال ۱۹۰۰ ق.م. قدرت گرفتند و اکدی‌ها سال ۲۴۰۰ ق.م. پس اموری‌ها حدود ۵۰۰ سال پس از اکدی‌ها در مرکز بین‌النهرین به قدرت رسیدند.

- فرعون‌ها قدرت و اعتبار زیادی داشتند، اما علت اینکه اجساد فرعون‌ها را مومیایی می‌کردند این بود که مصریان به زندگی پس از مرگ معتقد بودند.

- شهر بابل، پایتخت اموری‌ها که مشهورترین پادشاه آنها حمورابی بود، در دوران سلسله‌های بعدی نیز همچنان شهری بزرگ و آباد بود.

۱۰۴ - گزینه ۴

عبارت‌های «الف»، «ج» و «ه» درست هستند و تنها عبارت‌های «ب» و «د» نادرست‌اند. در پایان دوران قباد، با هدایت خسروانوشیروان، پسر و جانشین او، مزدک به مناظره‌ای ساختگی دعوت شد که در پایان آن، به همراه تعدادی از هوادارانش به قتل رسید (رد گزینه ب). با وجود آنکه مزدک پیروان خود را از ستیز با طبقات بالا منع کرده بود، اما اموال بسیاری از بزرگان غارت شد و کار به خشونت و افراط کشیده شد (رد گزینه د).

۱۰۵ - گزینه ۲

(الف) وضعیت سیاسی حکومت ساسانی در آن زمان چنان بی‌ثبات شد که در فاصله چهار سال، بیش از ده تن بر تخت شاهی نشستند که دو تن از آنان، از دختران خسروپرویز بودند.

(ب) کاهش توان اقتصادی حکومت ساسانیان به سبب طغیان رودخانه‌های دجله و فرات بود.

۱۰۶ - گزینه ۲

(الف) جانشینان مأمون، سپاهی از ترکان که در سرحدات ماوراءالنهر به اسارت مسلمانان درآمده بودند و در سوارکاری و تیراندازی مهارت داشتند، تشکیل دادند - پس از آنکه فرماندهان این سپاه با عنوان «امیرالأمرا» قدرت را به دست گرفتند و بر امور خلافت تسلط یافتند و دورانی از هرج و مرج آغاز شد.

(ب) از زمان امام صادق (ع) حرکتی در جامعه اسلامی با عنوان جریان و کالت آغاز شد و در دوران امامان بعدی به اوج رسید.

۱۰۷ - گزینه ۱

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۲) خلفای اموی در عزل و نصب حاکمان برخی مناطق مانند آذربایجان و خراسان دخالت مستقیم می‌کردند.

(۳) با روی کار آمدن عباسیان شرایط و اوضاع سیاسی و اجتماعی ایرانیان به طرز محسوسی تغییر کرد و به نفع ایران شد.

(۴) جنبش‌های خونخواهی برای ابومسلم و علیه عباسیان عمدتاً دارای ترکیبی از عقاید دینی و فلسفی اسلامی و غیراسلامی مانند زرتشتی، مانوی و مزدکی بودند.

۱۰۸ - گزینه ۴ عبارت «الف» و «ب» درست هستند.

(الف) علوم دینی در قیاس با فلسفه و علوم طبیعی، به‌دلیل حمایت‌های سلاطین و وزیران و نیز موقعیت علمای مذهبی، از جایگاه برتری برخوردار شد. با حمایت حاکمان و دولتمردان غزنوی و سلجوقی مراکز و مؤسسات آموزشی که بیشتر به تعلیم علوم دینی اختصاص داشت گسترش یافت.

(ب) در دوره غزنویان آثار فراوانی در تاریخ، طب، ریاضیات، نجوم و فلسفه به زبان فارسی نگاشته شد. در عصر سلجوقی این روند رشد سریع‌تری به خود گرفت.

بررسی سایر عبارات:

(ج) تلاش‌های دیوان‌سالاران ایرانی در تبدیل زبان دستگاه اداری غزنویان از عربی به فارسی که در دوره سلجوقی عملاً رسمیت یافت و تمایل دانشمندان این دوره به نوشتن آثار خود به زبان فارسی نیز در رونق و توسعه زبان و ادبیات فارسی نقش بسزایی داشت.

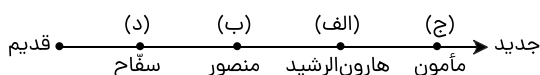
(د) شعر فارسی، به‌ویژه در انتهای دوره سلجوقی، به رونق و شکوفایی فراوانی دست یافت. سنایی، انوری، خاقانی و عطار، از مشهورترین شاعران و نویسندگان عصر سلجوقی و خوارزمشاهی بودند.

۱۰۹ - گزینه ۲ (الف) دستور داد خانواده برمکیان را بی‌رحمانه از صفحه روزگار محو کنند. ← هارون‌الرشید

(ب) ابن‌مقفع متفکر شجاع و مترجم کتاب‌هایی از زبان پهلوی به عربی را به قتل رساند. ← منصور

(ج) با تدبیر و شمشیر خاندان سهل و طاهر بن حسین خلیفه شد. ← مأمون

(د) مدعی شد که جانشینی پیامبر، حق خاندان او بوده، ولی امویان آن را به زور غصب کرده‌اند. ← سقاح

۱۱۰ - گزینه ۱ بررسی موارد:

(الف) ابوبکر بن ابی قحافه، نخستین فرد از غیر خانواده رسول خدا است که به اسلام روی آورد.

(ب) تمام بنی هاشم اعم از مسلمان و غیرمسلمان، درخواست ابوطالب جهت حمایت از پیامبر (ص) را اجابت کردند و تنها ابولهب از این کار سرباز زد و به دشمنی با رسول خدا برخاست.

(ج) در سال دهم بعثت، حضرت خدیجه (س) و حضرت ابوطالب، دو حامی بزرگ حضرت محمد (ص) به فاصله کوتاهی از دنیا رفتند.

۱۱۱ - گزینه ۳

(الف) محاکمه دکتر مصدق در زمان نخست وزیری سرلشکر زاهدی رخ داد.

(ب) در زمانی که احمد قوام به عنوان نخست وزیر وقت اعلام و مأمور به تشکیل کابینه شده بود. مردم در ۳۰ تیر به خیابان‌ها ریختند و حمایت خود را از دکتر مصدق اعلام کردند.

(پ) نخستین مرحله اصلاحات ارضی در دوران علی امینی رخ داد.

(ت) نماز عید فطر ۱۳ شهریور در دوران وزارت شریف امامی رخ داد.

۱۱۲ - گزینه ۲

(الف) به اقدامات موسولینی اشاره دارد.

(ب) به استالین و عملکردش اشاره می‌کند.

(ج) هیتلر همواره بر لغو ورسای تأکید می‌کرد.

(د) در پی اصلاحات موسوم به «انقلاب میجی» در نیمه ۱۹، حکومتی کاملاً مرکزی در ژاپن برپا شد.

۱۱۳ - گزینه ۳

(ج) رضاخان ابتدا پیشنهاد کرد به جای حکومت سلطنتی، نظام جمهوری در کشور برقرار شود.

(الف) احمدشاه پس از مدتی، تصمیم به بازگشت به ایران را گرفت تا سلطنت را حفظ کند.

(د) انگلستان از احمدشاه خواست تا مدتی در اروپا بماند تا رضاخان بتواند امنیت لازم را برای حضورش در کشور فراهم آورد.

(ب) سرکوبی شورش خزل و بعضی شورش‌ها، محبوبیت رضاخان را دوچندان کرد.

۱۱۴ - گزینه ۴ توده هوای سرد و خشک سبیری: در دوره سرد وارد ایران شده و باعث سردی و خشکی هوا در ماه‌های سرد و موجب بارش در سواحل خزر می‌شود.

توده هوای مرطوب غربی: رطوبت دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس را در دوره سرما به داخل ایران منتقل و برف و باران به همراه دارد.

توده هوای سودانی: گاهی در دوره سرد سال رطوبت دریای سرخ را به کشور ما می‌آورد و باعث بارندگی می‌شود.

توده هوای گرم و خشک: در تابستان هوای گرم را از عربستان به ایران وارد می‌کند و باعث افزایش شدید دما می‌شود.

توده هوای مرطوب موسمی: برخی سال‌ها در دوره گرم از اقیانوس هند به ایران نفوذ و موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود.

۱۱۵ - گزینه ۲

گسترش شهرهای پررونق اقتصادی مثل تهران و کرج، احداث جاده‌های ارتباطی (شوسه و راه‌آهن)، احداث سد و هدایت رودخانه‌ها و بهره‌برداری از آنها، گسترش فعالیت‌های کشاورزی گوناگون و بهره‌برداری از معادن فراوان البرز، ناهمواری‌های این منطقه کوهستانی را به شکل ناپایدار درآورده است.

بقیه موارد از عوامل انسانی تغییردهنده زاگرس هستند.

۱۱۶ - گزینه ۳ (الف) مربوط به مرحله سوم (گردآوری اطلاعات) به روش میدانی است و (ب) مربوط به مرحله دوم (تدوین فرضیه) است.

۱۱۷ - گزینه ۲

سهند و دماوند به ترتیب مربوط به منطقه کوهستانی آذربایجان و البرز هستند و هر دو به سبب فعالیت‌های آتشفشانی شکل گرفته‌اند.

الداغ از کوه‌های شمال خراسان است که منظم و موازی در شمال شرقی ایران قرار دارند.

بزمان از کوه‌های منطقه کوهستانی مرکزی است که دو نوع هستند کوه‌های مرکزی و منفرد مرکزی.

۱۱۸ - گزینه ۲

در مراکز پرفشار هر چقدر به مرکز و کانون ناحیه نزدیک شویم فشار هوا بیشتر و هر چقدر از آن فاصله بگیریم فشار هوا کمتر می‌شود. در مراکز کم‌فشار هر چقدر به کانون ناحیه نزدیک شویم فشار

هوا کمتر و هر چقدر از کانون ناحیه فاصله بگیریم فشار هوا بیشتر می‌شود. مراکز پرفشار غالباً در مناطق سرد و مراکز کم‌فشار در نواحی گرم شکل می‌گیرند. در ناحیه استوا به دلیل زاویه مستقیم تابش خورشید، یک مرکز کم‌فشار تشکیل می‌شود.

بارش نواحی استوایی از نوع بارش همرفتی است. در بارش همرفتی توده هوا از هوای مجاور خود گرم‌تر می‌شود (در استوا به دلیل تابش عمود و نزدیک به عمود خورشید). همراه با بالا رفتن توده

هوا، دمای آن پایین می‌آید و ابر تشکیل می‌شود و بارندگی صورت می‌گیرد. باران‌های بهاری و باران‌های تند عصرگاهی مناطق استوایی از مصادیق بارش همرفتی هستند.

۱۱۹ - گزینه ۳

شکل به قابلیت‌های نواحی بیابان اشاره دارد.

تنها در گزینه سوم به راهکارهای حفاظت از بیابان اشاره شده است.

سایر گزینه‌ها:

۱) محدودیت‌های کوهستان‌ها

۲) محدودیت‌های نواحی ساحلی

۳) راهکارهای حفاظت از کوهستان‌ها

۱۲۰ - گزینه ۳

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: هودو یا گرز دیو حاصل ایجاد چاله وسیع نیست.

گزینه ۲: هودو از اشکال کاوشی است، نه تراکمی

گزینه ۴: رگ از اشکال تراکمی نیست و شرح گزینه هم مربوط به دون است نه رگ

۱۲۱ - گزینه ۲

آتاکاما و نامیب ← شکل‌گیری به دلیل استقرار مراکز پرفشار و عبور جریان آب‌های سرد قطبی / حوالی مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدی قرار دارند.

گی و تکه‌ماکان ← به علت دوری از منابع رطوبتی و دریاها یا شکل و جهت ناهمواری‌ها ایجاد شده‌اند.

۱۲۲ - گزینه ۳ الف) متداول‌ترین ملاک تشخیص شهر و روستا

ب) مهم‌ترین ملاک تفاوت شهر و روستا

پ) فرهنگ و مناسبات اجتماعی

ت) فرهنگ و مناسبات اجتماعی

ث) دسترسی به خدمات و تسهیلات

۱۲۳ - گزینه ۴ الف) در برنامه‌ریزی‌های عمرانی مانند احداث صنایع، مراکز درمانی، دانشگاه‌ها و جاده‌ها نیازهای جمعیتی حال و آینده مناطق مختلف کشور در نظر گرفته شود.

ب) توجه به عدالت در توسعه: بین مناطق کشور از نظر دسترسی به منابع و امکانات تعادل برقرار می‌شود. در این برنامه به منظور تحقق عدالت اجتماعی، از توسعه نامساوی و تمرکز ثروت و سرمایه در برخی مناطق و محرومیت در مناطق دیگر جلوگیری می‌شود.

۱۲۴ - گزینه ۲

بررسی گزینه‌های نادرست:

در گزینه ۱: حمل‌ونقل درون‌شهری ریلی سابقه طولانی ندارد و آلاینده‌گی آن کمتر است. (آلوده نکردن هوا نادرست است)

در گزینه ۳: رواج فرهنگ استفاده در کشور ما درباره اتوبوس‌های تندرو نادرست است و آلاینده‌گی درون‌شهری ریلی کمتر است.

در گزینه ۴: نداشتن ترافیک از ویژگی‌های اتوبوس‌های برقی و تندرو نیست.

۱۲۵ - گزینه ۳

علل خشکسالی:

۱) بهره‌برداری نادرست از منابع آب سطحی و زیرزمینی ← علل خشکسالی

۲) بی‌نظمی بارش در نتیجه تغییرات اقلیمی

پیامدهای خشکسالی:

۱) افزایش ریزگردها و حرکت آنها به سمت سکونتگاه‌ها ← پیامدهای خشکسالی

۲) مهاجرت گونه‌های جانوری

سیل، صاعقه، طوفان ← منشأ برون‌زمینی (دینامیک بیرونی)

زمین‌لرزه و آتش‌فشان ← منشأ درون‌زمینی (دینامیک درونی)

۱۲۶ - گزینه ۱

در صورتی که قضیه «دست بالای دست بسیار است» را به صورت منطقی بنویسیم، می‌شود: «بعضی دست‌ها دستِ بالای دست است». این قضیه را «الف» می‌نامیم.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱ «متداخل» هر دستِ بالای دستی، دست است می‌شود: «بعضی دست‌های بالای دست، دست است». چون این قضیه عکس مستوی «الف» است، پس صادق است.

گزینه ۲ «متضاد» هیچ دستی، دستِ بالای دست نیست می‌شود: «هر دستی، دستِ بالای دست است». این قضیه متداخل «الف» است، ولی چون در تداخل از صدق جزئی صدق کلی نتیجه نمی‌شود لذا نمی‌توان صدق آن را نتیجه گرفت.

گزینه ۳ «قضیه» بعضی دست‌ها بالای دست‌های بسیار است متقابل یا عکس مستوی قضیه الف نیست؛ چون محمول آن (بالای دست‌های بسیار) نه موضوع «الف» است و نه محمول آن. بنابراین از صدق «الف» نمی‌توان نتیجه‌ای درباره این قضیه و متقابل‌های آن (در این گزینه متقابل از نوع متداخل منظور است) گرفت.

گزینه ۴ «نقیض» هیچ دستی بالای دست‌های بسیار نیست می‌شود: «بعضی دست‌ها بالای دست‌های بسیار است». به همان دلیلی که در توضیح گزینه ۳ بیان شد، این قضیه رابطه‌ای با قضیه «الف» ندارد.

۱۲۷ - گزینه ۱

گزینه ۱ «با توجه به اینکه موضوع نتیجه باید در مقدمه اول باشد و محمول نتیجه در مقدمه دوم، در این قیاس مقدمات جابه‌جا شده است، بنابراین شکل چهارم است.

حدوسط «ب» در مقدمه اول منفی است، در مقدمه دوم باید مثبت باشد. در مقدمه دوم در گزینه ۱ «هر ب ج است» «ب» مثبت است، شرط دوم قیاس تحقق می‌یابد. سایر شروط قیاس را هم دارد و قیاس معتبر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲ «نامعتبر است و شرط دوم را ندارد. «ب» در هر دو مقدمه منفی است.

گزینه «۳» شکل چهارم است نه شکل اول. ملاک مقدمه اول یا دوم بودن، موضوع و محمول نتیجه است. حدوسط در هر دو مقدمه علامت منفی دارند و نامعتبر است.

گزینه «۴» یکی از مقدمات سالبه است و نتیجه موجهه، قانون نتیجه قیاس رعایت نشده است.

۱۲۸ - گزینه ۱ متناقض «بعضی الف ب است» می‌شود «هیچ الف ب نیست» که متضاد آن «هر الف ب است» خواهد شد و عکس مستوی قضیه اخیر «بعضی ب الف است» خواهد بود که باز هم موجهه جزئیه است.

۱۲۹ - گزینه ۱

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱» قضیه اول: اگر او دانش‌آموز سخت‌کوشی باشد آنگاه در آزمون ورودی دانشگاه موفق می‌شود؛ قضیه دوم: در آزمون ورودی دانشگاه موفق شده است. نتیجه: بنابراین او دانش‌آموز سخت‌کوشی است. (در قضیه دوم وضع تالی شده است که حالت نامعتبر قیاس استثنائی اتصالی است.)

گزینه «۲» قضیه اول: اگر کسی بخواهد در مسابقات کشوری مقام بیاورد، آنگاه باید سخت تمرین کند. قضیه دوم: حسین سخت تمرین نکرده است؛ نتیجه: پس مقام خوبی هم کسب نخواهد کرد. (در قضیه دوم رفع تالی شده است که از حالت‌های معتبر قیاس استثنائی اتصالی است.)

گزینه «۳» قضیه اول: اگر فیلسوفی آتنی باشد، آنگاه یونانی است؛ قضیه دوم: سقراط و افلاطون فیلسوفانی اهل آتن هستند؛ نتیجه: بنابراین سقراط و افلاطون را می‌توان فیلسوفانی یونانی به حساب آورد. (در قضیه دوم وضع مقدم شده است که از حالت‌های معتبر قیاس استثنائی اتصالی است.)

گزینه «۴» قضیه اول: اگر به مقدار کافی باران بیارد، آلودگی هوای تهران کاهش می‌یابد؛ قضیه دوم: آلودگی هوای تهران کاهش نیافته است؛ نتیجه: باران کافی نیاریده است. (در قضیه دوم رفع تالی شده است که از حالت‌های معتبر قیاس استثنائی اتصالی است.)

۱۳۰ - گزینه ۳

«شناخت تجربی» یک اصطلاح معرفت‌شناسی و به عبارتی یک اصطلاح علمی است. تعریف لغوی، برای اصطلاحات علمی مناسب نیست. در بسیاری موارد (یا همیشه) اصطلاحات علمی، بر معنای لغوی، تطبیق کامل ندارند. می‌توان گفت آنچه به عنوان تعریف لغوی این مفهوم بیان شود (مثلاً معرفتی که از تجربه حاصل شود) بر مقصود آن اصطلاح (یعنی معرفتی که از تحلیل عقلی داده‌های حسی به دست می‌آید) تطبیق نمی‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱: کافی است که آن مفهومی که در تعریف به کار می‌رود، واضح باشد و لزومی به اینکه تعریف شده باشد نیست. مفاهیم بدیهی (مانند شیء، شناخت، وجود و...) بدون اینکه تعریف شده باشند، واضح هستند و می‌توانند در تعریف مفاهیم دیگر استفاده شوند.

۲: تعریف مفهومی، به صورت دقیق و منطقی، همواره یک تصور است، نه یک تصدیق یا جمله خبری، لذا در آن چیزی به چیزی نسبت داده نمی‌شود.

۴: با نشان دادن تصویر یا حتی بیان مصداق هم، تعریف از طریق ذکر مصادیق، ممکن است و نیازی نیست حتماً مصداق خارجی در دسترس باشد.

۱۳۱ - گزینه ۳

در این شعر امکان بروز دو مغالطه وجود دارد اما این دو مغالطه کاملاً به هم گره خورده‌اند. یکی مغالطه نگارشی کلمات است. هر دو مصرع این بیت را هم می‌تواند سؤالی خواند و هم خبری. وابسته به همین امر معنای «که» هم تغییر می‌کند و «که» اشتراک لفظ دارد.

اگر مصرع اول را سؤالی بخوانیم، «که» در مصرع اول معنای «چه کسی» می‌دهد و «که» در مصرع دوم «حرف ربط» است.

اگر مصرع دوم را سؤالی بخوانیم، «که» در مصرع اول «حرف ربط» است و در مصرع دوم «چه کسی» است.

۱۳۲ - گزینه ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: بررسی نظریه‌های علمی توسط دانشمندان در قالب شناخت تجربی صورت می‌گیرد و نه شناخت عقلی.

گزینه ۳: دیدگاه پوزیتیویست‌ها را بیان می‌کند، نه نقدی بر آن.

گزینه ۴: این دیدگاه پراگماتیست‌ها است که به باورهای نیازمندیم که در عمل به کار ما بیایند اما این نکته نقد درستی بر پوزیتیویسم نیست، چراکه از نظر پوزیتیویست‌ها، تجربه واقعیت اشیاء را تا حدی آشکار می‌کند.

۱۳۳ - گزینه ۴

رابط بخش ریشه‌ای با علوم و مقولات، فلسفه‌های مضاف است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نظریات علمی نیستند که بر ریشه فلسفه اثر می‌گذارند؛ بلکه برعکس.

گزینه ۲: این گزینه تأثیر فلسفه مضاف را بر فلسفه‌های مضاف دیگر و نظریات علمی نشان می‌دهد.

گزینه ۳: نظریه علمی لزوماً از سوی فیلسوف ارائه نمی‌شود.

درسنامه سوال:

- یادمان باشد که بخش ریشه‌ای فلسفه (معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی) دیدگاه‌های فلسفی را در خصوص احکام عام و مطلق حاکم بر هستی و البته معرفت ارائه می‌کند که با واسطه و رابط شاخه‌های فلسفه که فلسفه‌های مضاف هستند، مینا، پایه و اساس علوم و مقولات غیرفلسفی را برقرار می‌کند.

۱۳۴ - گزینه ۲ مسئله اخلاقی مبتنی بر فلسفه اخلاق که در پاسخ نهایی آمده به کمک معرفت‌شناسی تبیین شده است چون عقل در شناخت فضایل و رذایل اعتبار دارد (در معرفت‌شناسی) ← فضایل و رذایل اموری مطلق و ثابت‌اند (در فلسفه اخلاق)

ردّ گزینه «۱»: سیر مراحل تفکر فلسفی صحیح است اما تأثیر فلسفه‌های مضاف بر علوم، در آن دیده می‌شود نه آنچه موردنظر سؤال است.

ردّ گزینه «۳»: با پرسش آغاز شده است و پرسش دیگری هم دارد.

ردّ گزینه «۴»: با پرسش آغاز شده است.

۱۳۵ - گزینه ۴ عقاید تالس را در آثار فلاسفه دیگر درمی‌یابیم و او اولین فیلسوفی است که اندیشه فلسفی مشخصی داشت و مبدأ و منشأ همه چیز را آب می‌دانست.

ردّ گزینه «۱»: این فلسفه‌اش را وقف ریاضیات کرده نادرست است. اما به قول ارسطو فیثاغوریان زندگی خود را وقف پیشرفت ریاضیات کردند.

ردّ گزینه «۲»: برعکس ذکر شده

ردّ گزینه «۳»: پیش از فلاسفه یونان هم در اندیشه فلسفی لائوتسه هم این وجود و هستی ثابت دیده می‌شود. (فلسفه چین باستان)

۱۳۶ - گزینه ۳ بررسی عبارات:

الف) تعریف لغوی «شناخت» ممکن است زیرا گاهی افراد از جهت لغت این مفهوم ابهام دارند.

ب) مؤید و نشانه و شاهد صدق آوردن، با اثبات کردن و استدلال‌آوری متفاوت است و نیازی نیست به خود آنچه قرار است تأیید شود وابسته نباشد. به همین جهت، تمام رفتارهای انسان تأیید و شاهد و صدق امکان شناخت است ولی اثبات امکان شناخت محسوب نمی‌شود.

پ) درست است زیرا وقتی تصدیق را از پیش معلوم بدانیم یعنی امکان شناخت را هم پذیرفته‌ایم (شناخت هر چیزی فرع بر امکان شناخت آن است).

ت) وقتی ندانیم «معرفی کردن» یعنی چه، نمی‌توانیم چیزی را معرفی کنیم. از طرفی «معرفی کردن» یعنی ارائه شناخت از چیزی؛ پس مستلزم فهم معنای «شناخت» است.

۱۳۷ - گزینه ۴ کانت انسان را موجودی اخلاقی و دارای وجدان اخلاقی می‌دانست. حکم وجدان همان چیزی است که انسانیت حکم می‌کند. بنابراین این جمله مطابق با فلسفه کانت مورد قبول است.

۱۳۸ - گزینه ۳ از نظر ملاصدرا خداوند نیز جزء عالم هستی است، اما نامتناهی بودن ظرفیت روح انسان مربوط به عالم مخلوقات است؛ یعنی امکان رسیدن به بی‌نهایت درجه کمالی در جهان مخلوقات را دارد، اما نمی‌تواند به مرتبه کمالی خداوندی برسد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: ملاصدرا و بسیاری دیگر از این فلاسفه تأکید می‌کنند که نمی‌توان انسان را به یک موجود صرفاً زمینی و مادی تقلیل داد و در همان حال برای وی ویژگی‌های متعالی و ارزشمند مانند آزادی، کرامت انسانی، نوع‌دوستی و فضایی از این قبیل قائل شد. بنابراین از نظر ملاصدرا نیز نفس انسان را باید غیرزمینی دانست، اگرچه پیدایش آن، نتیجه رشد و تکامل بدن مادی و زمینی بوده است.

گزینه ۲: شیخ اشراق، هستی را براساس مراتب نور تفسیر می‌کند و عالم طبیعت و ماده که در مغرب جغرافیای وی قرار گرفته است، پایین‌ترین حد نور را دارند، نه اینکه فاقد نور باشند. پس بدن انسان نیز از مراتب پایین نور است. پس اینکه «بدن» جنبه ظلمانی وجود انسان است، در مقایسه با نورانیت «نفس» است، نه اینکه بدن، ظلمت محض باشد.

گزینه ۴: از نظر ملاصدرا نفس و بدن انسان، دو حقیقتی نیستند که به هم ضمیمه شده باشند؛ پس تعبیر پیوستن به یکدیگر و متحد شدن، برای آنها مناسب نیست؛ بلکه اساساً از دیدگاه وی، این دو وحدت حقیقی دارند.

۱۳۹ - گزینه ۴

گزینه صحیح ۴ است که بیانگر اتفاق به معنای پیش‌آمدی است که برای انسان پیش‌بینی نشده بوده.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱: بیانگر وجوب علی است پس در تضاد با معنای اول اتفاق است.

۲: هیچ‌یک از معانی چهارگانه اتفاق نیست.

۳: نفی سختیت علت و معلول ← معنای دوم اتفاق (عدم تناسب علت و معلول)

۱۴۰ - گزینه ۲ علت را آنگاه که وجوددهنده و هستی‌بخش است «علت تامه» می‌گویند.

چه در صورت عدم حضور علت ناقصه و چه در صورت عدم حضور علت تامه، معلول پا به عرصه وجود نخواهد گذاشت.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فقط وصف علت تامه - فقط وصف علت ناقصه

گزینه «۳»: فقط وصف علت ناقصه - فقط وصف علت تامه

گزینه «۴»: هم وصف علت تامه و هم علت ناقصه - هم وصف علت تامه و هم علت ناقصه

۱۴۱ - گزینه ۳ تشبیه فارابی را می‌توان یک استدلال تمثیلی یا یک تمثیل دانست. به هر حال در فلسفه، پایه پذیرش یک مطلب تشبیه نخواهد بود و حتی اگر از استدلال تمثیلی استفاده شود، برای تفهیم بهتر و قانع کردن مخاطب است و حتماً در جای دیگر، استدلال عقلی محض آورده شده است؛ اما اگر تشبیه فارابی را یک استدلال تمثیلی در نظر بگیریم، با توجه به اینکه او ابتدا وجه شبه بدن و مدینه را این می‌داند که «هر عضو آن متناسب با ویژگی خود وظیفه‌ای بر عهده دارد و آن وظیفه را به نحو احسن انجام می‌دهد» (ردّ گزینه ۱) و سپس نتیجه می‌گیرد که «همان‌گونه که در اعضای بدن، برخی بر برخی تقدم دارند، برخی از اعضای جامعه نیز بر برخی دیگر مقدم‌اند» و سپس به عنوان مثال می‌گوید که «مثلاً همان‌طور که قلب بر همه اعضای بدن ریاست دارد، در مدینه فاضله هم باید کسی که ویژگی‌های ممتازی دارد، بر مردم ریاست کند» می‌توان گفت مقدمه استدلال، داشتن وظیفه متناسب از سوی اعضا و انجام آن به نحو احسن خواهد بود و نتیجه، تقدم داشتن برخی از اعضا بر برخی دیگر است که یک مثال آن وجود عضو رئیس به عنوان عضو مقدم بر همه اعضاست.

۱۴۲ - گزینه ۱ از نظر ابن‌سینا، نظام عالم طبیعت، به دلیل آنکه از لطف و عنایت خداوند نشأت گرفته است، بهترین نظام ممکن (نظام احسن) می‌باشد. اموری هم که به ظاهر شر و بدی به نظر می‌رسند، از آنجا که نقش خود را در کمال نهایی طبیعت ایفا می‌کنند، شر واقعی نیستند؛ اما این، بدان معنا نیست که وجود این قبیل موارد، برای ما انسان‌ها که نقش آنها را در کمال طبیعت نمی‌دانیم، «نشانه» احسن بودن نظام باشد.

۱۴۳ - گزینه ۴ در استدلال بر امتناع تسلسل علل نامتناهی، به این مطلب می‌رسیم که اگر چنین تسلسلی وجود داشته باشد، هیچ معلولی به وجود نمی‌آید و به تعبیر دیگر، نوبت به معلولی که

روی ما است نمی‌رسد؛ و از آنجاکه بدهاها معلولاتی در این جهان وجود دارند، این فرض، باطل است و چنین تسلسلی محال است.

۱۴۴ - گزینه ۳ در برهان ابن‌سینا، موجودات جدا از خدا تحلیل می‌شوند و برحسب ذات ممکن‌الوجودشان برای به وجود آمدن به واجب‌الذات نیاز دارند، ما اصل وحدت وجود نشان می‌دهد نباید موجودات را جدا از خدا تحلیل کرد بلکه باید موجودیت آنها را عین اتصال و وابستگی به خداوند دانست.

۱۴۵ - گزینه ۴ عبارت‌های موجود در گزینه‌ها به رابطه علت و معانی اتفاق اشاره می‌کنند. از میان معانی مختلف اتفاق، هیچ فیلسوفی اتفاق به معنای اول، یعنی انکار رابطه ضروری میان علت و معلول را نمی‌پذیرد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مورد قبول است، زیرا اینها علت ناقصه هستند و ممکن است مواردی مانند قابلیت داشتن خود دانه و حاصلخیز بودن خاک و ... به‌عنوان سایر اجزای علت تامه، هنوز موجود نباشند.

گزینه «۲»: به وجود غایت و هدف در جهان طبیعت اشاره می‌کند (هدف سفید بودن موهای خرس قطبی، پوشیده بودن در برف، برای موفقیت در شکار، و باقی‌مانده نسل آنان است) که برخی از فیلسوفان آن را قبول دارند و برخی قبول ندارند.

گزینه «۳»: به معنای رخ دادن حادثه پیش‌بینی نشده، به دلیل عوامل ناشناخته است و مورد قبول همه فیلسوفان می‌باشد.

گزینه «۴»: محال است بدون وجود ابر که علت است، باران بیارد (معنای اول اتفاق). دقت کنید که عکس آن ممکن بود؛ مثلاً ابر در آسمان باشد اما بارانی نیارد؛ زیرا در این حالت می‌دانستیم که وجود ابر در آسمان، علت ناقصه است و شرط کافی برای بارش باران نیست. اما حالا که معلول وجود دارد (بارش باران) محال است یکی از عوامل (وجود ابر در آسمان) حاضر نباشد.

۱۴۶ - گزینه ۲ تشریح عبارت نادرست:

ه) کارآفرین باید مهارت‌های ابتکار عمل را برای جمع کردن عوامل مختلف تولید در کنار هم و تولید کالا و خدمت داشته باشد.

۱۴۷ - گزینه ۴ الف)

درصد $90,000,000 = 1,500 \times 60,000 \rightarrow$ تعداد سهام خریداری شده $\times$ قیمت هر سهم = پرداختی فرد برای خرید سهام

ب)

درصد $20 = \frac{90,000,000}{450,000,000} \times 100 \rightarrow$ دارایی فرد $\times$ درصد مالکیت هر فرد = کل دارایی شرکت

ج)

$7,500 = \frac{450,000,000}{60,000} \rightarrow$ کل دارایی شرکت = تعداد سهام شرکت $\times$ قیمت هر سهم

۱۴۸ - گزینه ۱

ریال $14,440,000 \Rightarrow$ تومان $144000 = 8000 \times 18$: کل بودجه کالای الف

ریال $60000 = \frac{1440000}{24}$: قیمت کالای ب

$7800 = (6000 \times 5) + (8000 \times 6)$: بودجه استفاده شده در نقطه ب
کالای ب کالای الف

تومان $66000 = 144000 - 78000 =$ بودجه استفاده شده - کل بودجه = پس‌انداز

۱۴۹ - گزینه ۲ بررسی موارد:

- افزایش تقاضا برای تولید بیشتر کت موجب جابه‌جایی روی منحنی به سمت نقطه C خواهد شد که در آن کت بیشتری تولید می‌شود، که این حرکت موجب کاهش تولید شلوار و متحمل شدن هزینه فرصت می‌شود (رد گزینه ۳).

- افزایش منابع که موجب تولید بیشتر از هر دو کالا می‌شود منجر به انتقال منحنی مرز امکانات تولید به سمت بالا یا بیرون یا خارج می‌شود (نه جابه‌جایی) انتقال از منحنی ۱ به ۳ (رد گزینه ۱ و ۴).

- کاهش نیروی کار یعنی کاهش منابع، که منجر به انتقال منحنی مرز امکانات تولید به داخل یا درون می‌شود نه جابه‌جایی آن (رد گزینه ۳ و ۴).

۱۵۰ - گزینه ۴

مزیت مطلق: مقرون به‌صرفه‌تر بودن تولید یک محصول در یک کشور در مقایسه با سایر کشورها در شرایط کاملاً یکسان، شرط اساسی برای بررسی مزیت مطلق این است که کشورها در تولید یک محصول خاص، دارای شرایط برابر باشند مثل داشتن عوامل تولید برابر و یکسان.

در این حالت، کشوری که بتواند مقدار محصول بیشتری تولید کند یا محصولی را با قیمت تمام‌شده کمتر تولید کند، در تولید آن محصول در مقایسه با سایر کشورها مزیت مطلق دارد.

مزیت نسبی: هرگاه تولید یک محصول برای یک کشور هزینه فرصت کمتری داشته باشد، یعنی منافع حاصل از تولید آن محصول بیش از منافع از دست رفته برای تولید آن باشد، در این صورت آن کشور در تولید محصول مورد نظر مزیت نسبی دارد. چه در زمانی که محصولات مختلف در داخل کشور به لحاظ هزینه فرصت با هم مقایسه شوند، چه در زمانی که هزینه فرصت تولید یک محصول در بین کشورهای مختلف با یکدیگر مقایسه شود.

بنابراین، طبق اطلاعات موجود در جدول کشور «کوبا» در تولید شکر مزیت مطلق دارد چون بیشتر از سایر کشورها شکر تولید می‌کند. و همچنین کشور «هند» در تولید موز مزیت مطلق دارد چون بیشتر از سایر کشورها موز تولید می‌کند.

کشور «چین» در تولید هیچ‌کدام از محصولات شکر و موز مزیت مطلق ندارد اما در داخل کشور خود، با توجه به اینکه قیمت موز و شکر برابر است، موز را با هزینه فرصت کمتری تولید می‌نماید؛ در نتیجه در تولید موز مزیت نسبی دارد و باید موز را در داخل تولید کند و شکر را از کوبا وارد کند.

مالیات بر دارایی + مالیات بر درآمد افراد = مالیات‌های مستقیم

$$32,050,000 + 13,800,000 = 45,850,000$$

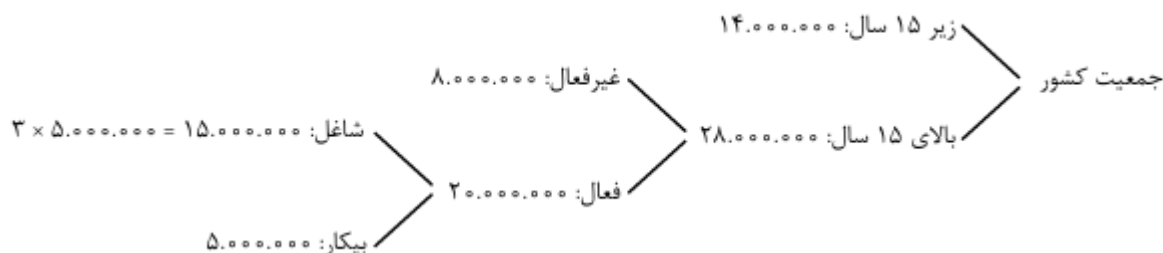
نکته: دقت کنید مالیات بر حقوق در بطن مالیات بر درآمد افراد وجود دارد و نباید دوباره آن را حساب کرد. همچنین مالیات بر ارث مهم‌ترین نوع مالیات بر دارایی است.

مالیات بر ارزش افزوده + مالیات بر مصرف + عوارض گمرکی + عوارض خدماتی = مالیات‌های غیرمستقیم

$$47,660,000 = 5,200,000 + 16,420,000 + 17,540,000 + 8,500,000$$

۱۵۲ - گزینه ۲ بررسی عبارات نادرست:

(د) دولت‌ها سالیانه بخشی از درآمد موردنیاز خود را از طریق ایجاد بدهی تأمین می‌کنند؛ با این توضیح که از مردم قرض می‌گیرند یا آنها را در طرح‌های عمرانی خود شریک می‌کنند.
(ه) استثنائاً، رابطه تقاضا و درآمد در کالاهای پست و نامرغوب، معکوس است؛ نه قیمت کالا.

۱۵۳ - گزینه ۴

$$\text{درصد} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{5,000,000}{20,000,000} \times 100 = 25\%$$

$$\text{نفر} = 14,000,000 + 28,000,000 = 42,000,000$$

۱۵۴ - گزینه ۲ هر افزایش قیمتی را نمی‌توان تورم دانست؛ چراکه ممکن است فروشنده‌ای بی‌انصاف کالای خود را گران بفروشد.

۱۵۵ - گزینه ۲ گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ به ایران دوره صفویه می‌پردازد و گزینه ۲ مربوط به ایران در دوره بعد از اسلام (قبل از صفویه) است.

۱۵۶ - گزینه ۱ الف) تورم یا افزایش قیمت از تفاوت اعداد محاسبه شده با قیمت سال پایه و اعداد محاسبه شده با قیمت‌های جاری (در یک سال) به دست می‌آید.

$$1400 = 25600 - 27000 = \text{تورم در سال دوم}$$

$$1300 = 29500 - 28200 = \text{تورم در سال سوم}$$

ب) افزایش مقدار تولید از تفاوت اعداد محاسبه شده با قیمت سال پایه با سال اول به دست می‌آید.

$$600 = 25600 - 25000 = \text{افزایش مقدار تولید در سال دوم}$$

$$3200 = 28200 - 25000 = \text{افزایش مقدار تولید در سال سوم}$$

ج) علل تورم می‌تواند فزونی تقاضا بر عرضه، ناهماهنگی افزایش نقدینگی با افزایش تولید، نوسانات نرخ ارز و... باشد، اما فزونی عرضه بر تقاضا علت تورم نمی‌تواند باشد.

۱۵۷ - گزینه ۱ الف) هر درآمدی که به دست می‌آوریم اگر بعد از یک سال از مجموع مخارج ما زیاد بماند (مازاد بر درآمد)، به همان میزان که زیاد آمده است، مشمول خمس می‌شود.

ب) خمس موجب توزیع مجدد ثروت و گسترش عدالت اقتصادی می‌شود.

نباید سراغ اینا بری:

قسمت «ب» گزینه‌های ۳ و ۴ کسانی که توان کار و فعالیت اقتصادی ندارند از منابع خمس استفاده می‌کنند تا بتوانند ادامه حیات دهند.

۱۵۸ - گزینه ۱ الف) افراد به وسیله قناعت داشتن و ساده‌زیستی می‌توانند با آرامش روحی و روانی، انتخاب اقتصادی مناسبی را در زندگی تجربه کنند. گزینه ۲ رد می‌شود زیرا بخش «الف» آن نادرست است ولی بخش «الف» سایر گزینه‌ها صحیح می‌باشند.

ب) برای کالاهای گران‌تر و پیچیده‌تر نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد. گزینه‌های ۲ و ۴ رد می‌شوند؛ زیرا بخش «ب» این گزینه‌ها نادرست هستند.

ج) داشتن الگوی برای خرج کردن نشان‌دهنده شخصیت منطقی و عقلانی افراد است. گزینه ۲ رد می‌شود؛ زیرا بخش «ج» این گزینه نادرست است.

د) در خرید مقایسه‌ای باید انتخاب را به گونه‌ای انجام دهید که برای اقتصاد شما و خانواده و جامعه بیشترین نفع و کمترین هزینه را داشته باشد. گزینه ۳ نیز رد می‌شود زیرا بخش «د» آن نادرست است.

۱۵۹ - گزینه ۲ الف) در بسیاری از کشورهای جهان، نظام‌های بیمه به منظور جریان پیامد ناشی از حوادث و وقایع پیش‌بینی نشده به وجود آمده‌اند. نظام‌های بیمه در کشورهای مختلف اغلب به نظام بیمه‌های اجتماعی، نظام بیمه تعاونی و نظام بیمه بازرگانی تقسیم‌بندی می‌شوند و معمولاً این سه نظام در کنار یکدیگر به ارتقای رفاه افراد و جامعه، حمایت از کسب‌وکارها در برابر حوادث غیرمترقبه و وضعیت ناخوشایند و تثبیت نظام اقتصادی کمک می‌کنند. گزینه‌های ۱ و ۳ رد می‌شوند؛ زیرا قسمت «الف» این گزینه‌ها نادرست است ولی قسمت «الف» سایر گزینه‌ها صحیح می‌باشد.

ب) خطرپذیری عبارت است از شانس وقوع یک خطر یا یک حادثه بد.

ج) مزایای حساب‌های کوتاه‌مدت: امکان افتتاح با مقدار خیلی کمی از پول و استفاده از خدمات بانکداری الکترونیک

توجه: تغییر نکردن نرخ سود مربوط به حساب‌های «سپرده‌های بلندمدت» است؛ نه کوتاه‌مدت. (رد گزینه ۴)

$$\text{ماه} \\ \text{پس انداز سالانه} = ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۱۹۲,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{تومان} = \frac{\text{مبلغ هزینه شده}}{\text{تعداد سهام خریداری شده}} = \frac{۱۹۲,۰۰۰,۰۰۰}{۳۰۰۰} = ۶۴,۰۰۰$$

قیمت اسمی هر سهم

$$\text{سود} : ۶۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{سود} = ۱۹۲,۰۰۰,۰۰۰ + ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۵۲,۰۰۰,۰۰۰$$

قیمت فروش مجموع سهام با احتساب سود

$$\text{تومان} = \frac{\text{قیمت فروش با احتساب سود}}{\text{تعداد سهام}} = \frac{۲۵۲,۰۰۰,۰۰۰}{۳,۰۰۰} = ۸۴,۰۰۰$$

قیمت ثانویه (بازاری) سهام

نکته: برای تبدیل ریال به تومان عدد مورد نظر را در ۱۰ ضرب می‌کنیم.

